STEPP

MAGAZINE VOOR
DE PRODUCERENDE,
ONTWERPENDE,
EN TECHNISCHE KRACHTEN
VAN DE BREDE
CULTURELE SECTOR

#10

dec 2013 | 12 €
Jaargang 2

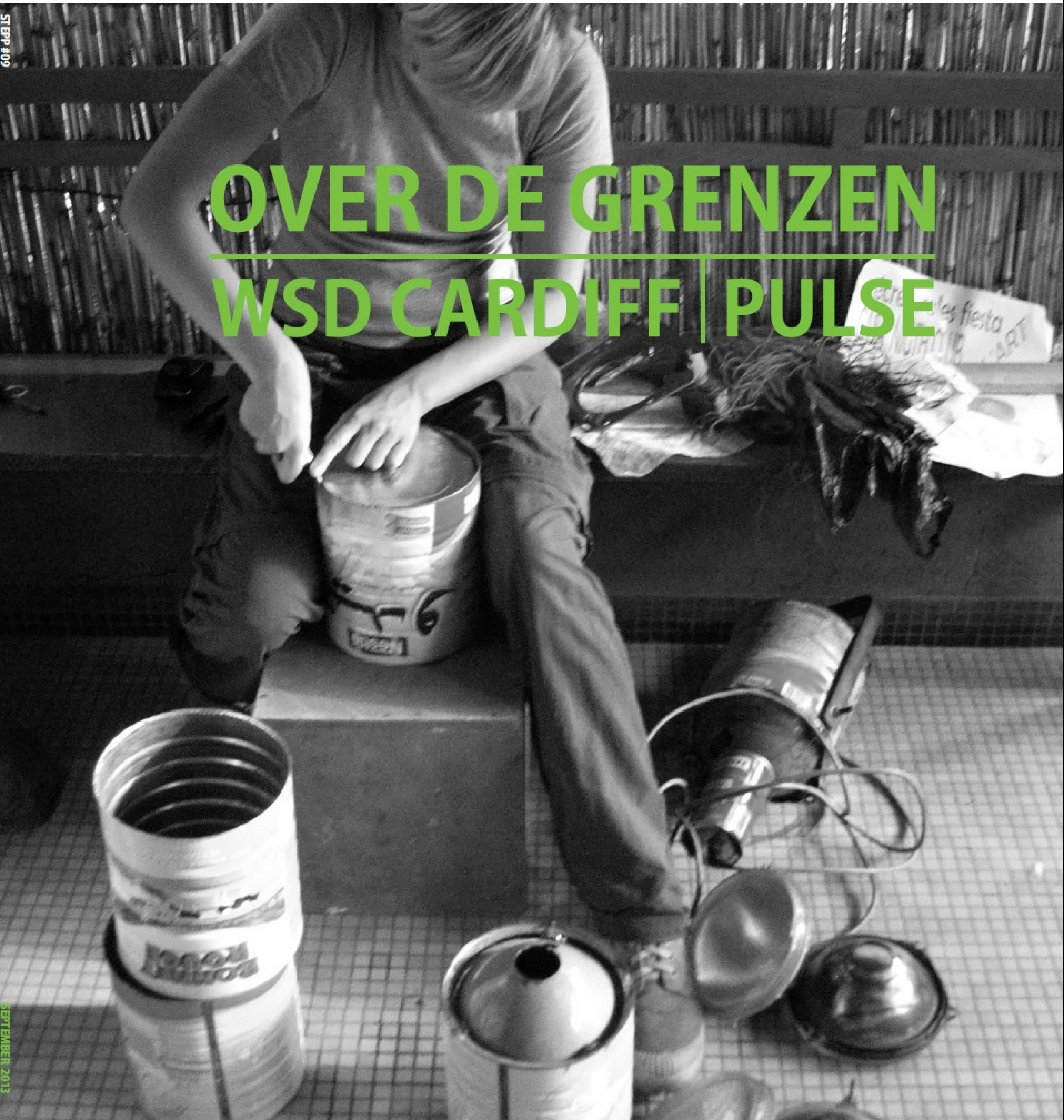

OVER DE GRENZEN

WSD CARDIFF | PULSE

DPA MICROPHONES

DPA bracht onlangs 4 verschillende touring kits uit.
Elke kit bevat 4 of 10 d:vote clip-on instrument microfoons en diverse instrumentklemmen.

DPA VOTOUR4 Classic kit
4x Hi-sense microfoon
Klemmen: 4x viool, 1x gitaar, 2x cello, 1x contrabas, 1x sax/trompet clip, 1x universeel

DPA VOTOUR4 Rock kit
4x Low-sense microfoon
Klemmen: 4x drums, 4x sax/trompet clip, 2x universeel

DPA VOTOUR10 Classic kit
10x Hi-sense microfoon
Klemmen: 2x drum, 2x sax/trompet, 2x universeel, 2x piano, 3x cello, 2x contrabas clip, 4x gitaar clip, 8x viool

DPA VOTOUR10 Rock kit
10x Low-sense microfoon
Klemmen: 7x drum, 5x sax/trompet, 4x universeel, 2x piano, 2x cello, 1x contrabas, 2x gitaar, 2x viool

Een professionele Peli case, XLR-adapters DAD6001BC en heavy-duty kabeltjes zijn steeds inbegrepen.

AMPTEC
professional sound solutions
Duifhuisweg 11 - Industriezone "Het Dorpsveld" - B-3590 Diepenbeek - België - http://www.amptec.be - sales@amptec.be - Tel: +32 (0) 11 28 14 58 - Fax: +32 (0) 11 28 14 59

EDITORIAAL

Dat een niet evident onderwerp als 'aanbestedingen' toch interesse opwekt, bewees onze STEPP contactdag in Aalst. Een leerrijke dag, perfect georganiseerd door Bert Moerman en Tim Zeegers.

Erik Van Eecke beet de spits af door de nieuwe regelgeving in aankoopprocedures in een notendop voor te stellen. Een ongemeen interessant betoog, waarop STEPP een vervolgcursus zal organiseren. Ronkende namen zoals Gerbrand Borgdorff en Johan Penson waren ook van de partij en deelden hun kennis en ervaring met onze leden. De rondleiding in de nieuwe infrastructuur van De Werf (zie ook vorig nummer) bewees dat de strijd met de administratieve draak ook een goede afloop kan kennen. Kwestie van niet op te geven en je stoute schoenen aan te trekken.

Dat er veel engagement is in de cultuurwereld, werd duidelijk tijdens de tweede trefdag van PULSE. Ook STEPP was aanwezig om er initiatieven als 'Jonge Sla' en het atelier 'Ecocultuur' toe te lichten. De studie 'REcoEP' van Chris Van Goethem en Jan Ackenhausen toont voorbeeldig dat we als steunpunt mee pionieren in de transitiebeweging.

Met als titel 'Wat doet Europa voor zijn podiumtechnici' schept duizendpoot Chris Van Goethem klaarheid in een reeks Europese initiatieven. Krijgen we dan toch meer voordelen van Europa dan we denken?

Vanaf 1 januari 2014 kreeg STEPP een nieuwe coördinator, Pieter Nyckees. Neel Swinnen gaat als geluidstechnicus zijn horizonten verkennen bij de Ancienne Belgique. Hij kan daar alvast mee op de kar in een adviesronde rond geluidsnormen voor elektronisch versterkte muziek voor het Brussels gewest, waarover je meer leest bij 'nieuws'. We wensen Neel alvast succes met zijn nieuwe loopbaan en Pieter voor zijn uitdagingen bij STEPP.

Eén daarvan is alvast dat hij aan de slag kan met een nieuw IT-systeem. Naadloos daarop aansluitend: vergeet uw lidmaatschap niet te vernieuwen! Daarvoor kreeg u via datzelfde IT-systeem normaal gezien geautomatiseerd een betalingsuitnodiging. Mocht dat niet zo zijn, of indien u een factuur wenst, neem dan zeker contact op met het secretariaat via info@stepp.be.

Verder wens ik alle leden, partners en bedrijfspartners een gelukkig nieuwjaar!

Frankie Goethals,
voorzitter van STEPP

3 **Editoriaal**

6 **World Stage Design 2013 in Cardiff**
Eric de Ruijter

12 **Wat doet Europa voor zijn podiumtechnici?**
Chris Van Goethem

15 **Verslag trefdag PULSE**
Guy Gypens

19 **Boekbespreking**

20 **Het opleidingscentrum van de Pianofabriek bestaat 20 jaar**
Chris Van Goethem

22 **Portfolio**
World Stage Design

26 **La grande vadrouille, thuis is waar het theater staat**
Chris Van Goethem

33 **Over de kracht van cultuur- en gemeenschapscentra**
Evi Gillard en An Vanlierde

40 **De Bourla Conferentie**
Chris Van Goethem

44 **Productnieuws, Nieuws, Agenda**

Xxxxxx →

Het Royal Welsh College of Music & Drama in Cardiff ligt in een park *© Eric de Ruijter* ↑

World Stage Design 2013 in Cardiff

Nieuw elan!

Eric de Ruijter

Wie aankomt in Cardiff, de hoofdstad van Wales, krijgt niet meteen de indruk van een wervelende theaterstad. Maar begin september broeit er op theatergebied wel wat, met het Royal Welsh College of Music & Drama als epicentrum. Hier vindt World Stage Design 2013 plaats, de vierjaarlijkse mondiale vormgevingsexpositie, met in de periferie het OISTAT-congres en Scenofest, een omvangrijk workshopprogramma voor studenten.

Ik nader de hoofdlocatie van de evenementen vanuit het kasteelpark, het Bute Park, genoemd naar de familie die ooit het landgoed, midden in de stad gelegen, in bezit had. Na tien minuten lopen doemt aan mijn rechterhand het Royal Welsh College of Music & Drama op. Het is een imposant, nieuw gebouw, dat drie jaar geleden in gebruik is genomen. Ook volgens de vele aanwezige theaterarchitecten uit het OISTAT-netwerk heeft de architect goed werk verricht. Het gebouw bestaat uit een ovale, van binnen en buiten met hout afgewerkte concertzaal, aangrenzend een enorm ruime en hoge centrale hal met café-restaurant. Links daarvan het gerenoveerde schoolgedeelte met les- en repetitielokalen en enkele (wat minder goed gelukte) theaterzalen. Dit alles is aan de buitenkant tot een eenheid gesmeed met een indrukwekkende daklijst die lijkt op een enorme vliegtuigvleugel. Dat hier tien dagen lang theater centraal staat, is meteen te zien. In en rond het gebouw wordt in alle hoeken en gaten gerepeteerd. Zowel binnen als buiten kan je middenin een performance terecht komen, blijkt een workshop aan de gang te zijn of bevindt zich een deel van de expositie.
Naast de expositie van werk van bijna 120 'performance designers' – het omstreden nieuwe begrip in de vormgevingswereld dat alle ontwerpdisciplines moet omvatten– zijn er circa 250 activiteiten in het Scenofest-programma, gericht op studenten en professionals en 40 voorstellingen. Dit alles is georganiseerd onder auspiciën van OISTAT, de internationale organisatie voor technici, vormgevers, architecten en theateropleiders.

Nieuw elan

Aan het hoofd van de organisatie staan projectleider Sean Crowley en technisch manager Ian Evans, die als studieleiders van het Royal College en als leden van OISTAT de uitdaging van de immense organisatie zijn aangegaan.
Dat hebben ze niet alleen gedaan: vanuit de hele wereld zijn opleiders uit het OISTAT-netwerk met hun studenten naar Cardiff getrokken om als vrijwilliger mee te werken. Ook al zie je Sean Crowley de hele dag met de telefoon aan zijn oor kilometers maken door het gebouw, alles ziet er goed georganiseerd uit. OISTAT is de afgelopen tien jaar van een netwerkorganisatie van enigszins grijze mannen en vrouwen omgevormd tot een bruisende organisatie en focust zich nu vrijwel volledig op de uitwisseling van kennis met een jonge generatie en het uitdragen van het brede vakgebied middels allerlei projecten. Ik heb het velen gevraagd en iedereen voelt het nieuwe elan!

Gespannen relatie

Nieuw is dat Scenofest – het workshop- en lezingenprogramma voor studenten – ook na 2013 gekoppeld blijft aan World Stage Design en niet meer aan de Praagse Quadriennale (waarvan de eerstvolgende editie in 2015 plaatsvindt met als thema's de muziek, het weer en de politiek).
Tijdens het OISTAT-congres schemert door dat de PQ-organisatie de hele opzet voor 2015 gaat veranderen. Het Tsjechische Theaterinstituut is van plan om de landeninzendingen te tonen in allerlei ruimtes verspreid over het centrum van de stad. Een reden voor die spreiding is ongetwijfeld dat de oude locatie, het deels in as gelegde Industriële Paleis, ook in 2015 nog niet beschikbaar zal zijn. Een andere reden is vermoedelijk dat de subsidieverstrekkers eisen dat de PQ meer zichtbaar wordt voor de Praagse bevolking. Dat is natuurlijk een legitieme gedachte, maar kan wel de functie van de PQ als internationale ontmoetingsplek danig ondermijnen.
Ook werd gemeld dat de PQ niet langer het OISTAT-congres zal faciliteren. Dat hoeft op zich niet zo'n probleem te zijn. In het verleden hebben OISTAT-commissies wel vaker caféachtige ruimtes afgehuurd om bijeen te komen: die zijn er zat in Praag. Mede door het succes van WSD en Scenofest lijkt mij de relatie tussen OISTAT en PQ gespannen.

OISTAT-congres

Dat het ook met de interne organisatie van OISTAT goed gaat, wordt duidelijk tijdens het vierjaarlijkse OISTAT-congres. Het bestuur van OISTAT en de voorzitters van de diverse inhoudelijke commissies doen verslag van hun activiteiten.
Wat opvalt is dat het bestuur doelbewust bijeenkomsten organiseert op plekken die wel wat hulp kunnen gebruiken of

Het tijdelijke, duurzame theater *© Eric de Ruijter* ↑

op het punt staan lid te worden: er werd bijvoorbeeld vergaderd in Egypte om de activiteiten van het Egyptische centrum – het enige OISTAT-centrum in Afrika (!) - te ondersteunen. Om dezelfde reden kwam men bijeen op de Filipijnen. Dit soort 'ontwikkelingshulp' wil OISTAT bieden aan theaterculturen die wel een zetje kunnen gebruiken. Door de support van goede initiatieven vanuit het internationale OISTAT-netwerk krijgt een nationale organisatie vaak meer (politiek) draagvlak. Het Filipijnse OISTAT-centrum heeft zich bijvoorbeeld kandidaat kunnen stellen voor de organisatie van WSD 2017.
Uit het immer lijvige boekwerk met de vergaderstukken blijkt dat OISTAT redelijk stabiel is. De internationale organisatie wordt vanuit Taiwan degelijk geleid, met subsidie van de regering aldaar. Op kantoor heeft een wisseling van de wacht plaatsgevonden: Wei Weng Chen heeft als Executive Director (coördinator) plaats gemaakt voor Kathy Hong. Er is echter ook een groot voorbehoud voor de toekomst. Binnen twee jaar loopt de financiële ondersteuning van de Taiwanese regering aan OISTAT af. Natuurlijk worden er pogingen gedaan om die ondersteuning voor langer veilig te stellen, maar het is verre van zeker dat dit gaat lukken.

Verkiezing OISTAT-bestuur
Een belangrijk agendapunt tijdens het congres is de verkiezing van een nieuwe voorzitter (President) en een nieuw uitvoerend bestuur (Executive Committee). Louis Janssen is namens het Nederlandse OISTAT-centrum kandidaat voor een tweede termijn als voorzitter en Bert Determann voor een tweede termijn als bestuurslid. Louis Janssen wordt vrijwel unaniem herkozen, ook al omdat de tegenkandidaat zichzelf vlak voor de verkiezingen met een stemadvies voor Louis Janssen informeel terugtrok. Ook Bert Determann wordt herkozen.
Daarnaast treden voor het eerst in de OISTAT-geschiedenis drie vrouwen Martina Raytchinova (Bulgarije), Miljana Zekovic (Servië) en Aby Cohen (Brazilië) toe tot het bestuur. Met het oog op de verderzetting van subsidie is het belangrijk dat Taiwan in het bestuur vertegenwoordigd blijft: aan Duncan Chang wordt die eer gegund. Ook ervaren rot Michael Ramsaur en nieuwkomer Sean Crowley nemen zitting. Met Aby, Michael, Martina en uiteraard Sean zal de focus van OISTAT op projecten alleen maar toenemen. Zij behoren al enige jaren tot de harde kern van Scenofest.

Eén van de interessante ontwerpen in de expositie was de Sneeuwbal van Jan Strobbe (België) *© Eric de Ruijter* ↑

Expositie

Voor de expositie World Stage Design kan elke professionele vormgever vanuit de hele wereld werk inzenden. Uit de circa 600 inzendingen uit 52 landen heeft de organisatie de selectie gemaakt die in Cardiff wordt getoond en waar de vakjury prijzen aan mag toekennen.

Na meermaals de expositie te hebben bezocht, ben ik net als bij eerdere edities kritisch over de formule van WSD. Door een niet proactieve aanpak – iedereen mag inzenden – is het gemiddelde niveau niet hoog. Wat dat betreft heeft de PQ-tentoonstelling meer kwaliteit te bieden, ook al is het idee van landeninzendingen achterhaald in een theaterwereld waarin vele ontwerpers internationaal werken.

Valt er dan niets te genieten? Jazeker wel, de nadruk van de organisatie op performances, installaties en multimedia is interessant en uit die hoek komt ook de winnares van de gouden medaille, Sophie Jump (GB). Zij wint terecht met een prachtige performance in een zwembad, die opvalt door het interactieve gebruik van technologie. Met videobeelden en instructies op een smartphone leidt zij het publiek langs een route door een zwembad - een toepassing van technologie die we ook al zagen bij de Nederlandse inzending voor de PQ in 2011.

Maar ook op het gebied van de klassieke scenografie valt er wel wat te genieten. Mijn voorkeur gaat uit naar ruimtelijke en monumentale ontwerpen, waarin acteurs, dansers en ook een regisseur of choreograaf niet in een keurslijf worden geplaatst maar juist alle ruimte krijgen. Dan noem ik bijvoorbeeld het ontwerp van Lukas Noll (Duitsland) voor Bouwmeester, de Sneeuwbal van Jan Strobbe (België) en vooral Jean Marc Puissant (Frankrijk) met Aeternum.

Duurzaam theater

Een onderdeel van WSD is de prijsvraag voor het ontwerp van een 'sustainable theatre' op de binnenplaats van het Sir Anthony Hopkins Centre, gelegen pal naast het College. Het prijswinnende ontwerp, dat daadwerkelijk is uitgevoerd op de plek waar zich ooit de oude stallen van het kasteelcomplex bevonden, is met een omhulsel van fladderende witte banieren erg fotogeniek, maar valt ook tegen. De duurzaamheidsgedachte zal wel kloppen, maar het theater is een wel erg simpele zwarte doos, gebouwd van regulier steigermateriaal en ingepakt in recycleerbaar doek.

Performance in een bushokje, één van vele performances tijdens WSD *© Eric de Ruijter* ↑

Ivo Kersmaekers bij zijn handkar met theatertechnische hulpmiddelen *© Eric de Ruijter* ↑

Schaaltheater
Na de drukte van talloze ontmoetingen, expositiebezoek en vergaderingen is het prettig om in alle rust een paar workshops en seminars bij te wonen. Ik schuif aan bij de lichtworkshop van lichtontwerper Henk van der Geest in het schaaltheater. Henk heeft inmiddels een enorme ervaring opgebouwd als docent en dat merk je: heel ontspannen werken enkele deelnemers aan een operascène en geleidelijk aan zie je het resultaat. Het mooie van het ontwerpen in het schaaltheater is dat je je ideeën onmiddellijk kan laten zien. Je pakt simpelweg wat minispots, filters, hangt ze in en maakt in de lichtcomputer standen. Erg leerzaam.

Architecten op tour
Ook de architecten binnen OISTAT blijken zeer actief. Zij zijn tijdens WSD een dag op tour geweest langs theaters in het zuidoosten van Wales. Tijdens een seminarie wordt verslag gedaan van de opvallend grote hoeveelheid theaters in dit gebied. Zelfs in de kleinste dorpen tref je nog theaters aan: vele zijn in verval, sommige zijn in gebruik als gemeenschapscentrum of bingohal, maar zelden hebben ze nog hun oorspronkelijke functie als theater. Ooit was er kennelijk een bloeiende theatercultuur. De verklaring voor de grote spreiding van zalen is dat de dorpen in het verleden tamelijk geïsoleerd lagen en een theater, vaak gevuld met amateurs, de enige bron van afleiding en vermaak was. Veel van de zalen werden gebouwd door de eigenaren van de kolenmijnen en fabrieken.

3D-illusie en Pepper's Ghost
Ivo Kersmaekers en Mikael Fock geven een uiterst boeiende workshop over Pepper's Ghost, het illusionaire effect met een spiegel dat in 1885 op de kermis werd geïntroduceerd. Ze hebben een moderne variant van het effect opgebouwd, dat weer helemaal in zwang is omdat het samen met andere middelen de illusie van 3D kan geven.
Het basisprincipe is hetzelfde als vroeger: vanuit een onder- of zijtoneel wordt het beeld, meestal van een persoon, geprojecteerd op een doorzichtige folie die in een hoek van 45 graden op het podium staat opgesteld. Het effect is dat deze persoon dan uit het niets kan opdoemen en zomaar weer verdwijnen of juist de interactie kan aangaan met een personage dat op het toneel aanwezig is. Als dan naast een slim spel met licht en donker bijvoorbeeld ook nog gebruik gemaakt wordt van videoprojectie op een achterdoek, ontstaat de illusie van 3D, of op zijn minst enorme verwarring bij het publiek over wie of wat echt is. Ivo en Mikael zijn in staat om het effect te gebruiken op een schaal van de toneelopening van grote zalen.

Theatertechnische hulpmiddelen
Ivo Kersmaekers - voorzitter van de technische commissie van OISTAT – is prominent aanwezig in Cardiff. Ik tref hem weer bij één van de handkarren die beschikbaar zijn voor eenieder die deze met iets theatraals wil vullen. Hij heeft er eentje ingericht met allerlei in vergetelheid geraakte theatertechnische

De WSD tentoonstelling *© Eric de Ruijter* ↑

hulpmiddelen. Hij doet dat ter promotie van een internationaal congres in juni 2014 in de Bourla, bedoeld om kennis te maken met oude theatermachineriën en –gereedschappen en om nieuwe manieren te vinden deze in het moderne theater te gebruiken. Een zijdelingse bedoeling is ook om de in de Bourla aanwezige en nog werkzame oude theatertechnische installaties van de ondergang te redden. (Zie ook elders in deze editie voor meer informatie en inschrijven via: www.woodandcanvas.info.yorku.ca.)

Eerbetoon Steven Brown

Zoals gezegd stuit je tijdens WSD overal in en om het gebouw op activiteiten. Zo val ik bij toeval in een uitgebreide uitleg over het interactieve geluidsobject in de centrale hal. Dat staat daar ter nagedachtenis van geluidsontwerper Steven Brown, één van de organisatoren van WSD en voorzitter van de geluidswerkgroep van OISTAT. Hij overleed afgelopen zomer aan kanker. Door diverse knoppen in verschillende combinaties te beroeren ontstaat er een telkens veranderend klankenspel, gebaseerd op alle mogelijke geluiden die glazen ruiten kunnen maken. Een mooi eerbetoon.

Na vier dagen vol indrukken slaat de vermoeidheid toe. Het bezoek aan Cardiff was intens en smaakt naar meer. Maar ook naar anders: er is weliswaar sprake van nieuw elan bij OISTAT, maar aan de formule van WSD kan nog best wat worden gesleuteld. ■

WAT DOET EUROPA VOOR ZIJN PODIUMTECHNICI?

Chris Van Goethem

Voor de meesten onder ons is Europa een ver-van-mijn-bed show. We horen er alleen van als er weer eens een nieuwe regel opduikt en een regering die motiveert met "het moet van Europa". Het positieve nieuws komt steevast op het conto van de regering zelf, daar hoeft niet zo nodig vermeld dat het een Europees initiatief is.
Wat er achter de schermen gebeurt en hoe we daar, vaak indirect, voordeel uithalen, is meestal niet zichtbaar. Toch heeft de EU voor podiumtechnici heel wat voordelen gebracht. Podiumkunsten zijn bijna per definitie internationaal. De iets ouderen onder ons herinneren zich vast nog wel de uren tijdverlies aan elke grensovergang, een portefeuille met tien verschillende munten en het invullen van de ATA carnets voor het vervoer van decors. Een duidelijk, maar ondertussen bijna vergeten voordeel.

Maar er is veel meer. Via het **Europees Sociaal Fonds** (ESF) ondersteunt Europa bijvoorbeeld het ervaringsbewijs. Heel concreet past het ESF 850 bij per ervaringsbewijs en zorgt er zo voor dat het voor iedereen toegankelijk is. De rest van het bedrag wordt door de Vlaamse overheid betaald. Hetzelfde fonds ondersteunde in het verleden een aantal opleidingen voor gevorderden van de Pianofabriek en het project rond coöperatief ondernemen voor podiumtechnici.
Via de **Erasmus**, **Tempus**, **Leonardo** en **Grundvig** projecten krijgen studenten en docenten van podiumtechnische opleidingen de kans om een tijdje ergens anders te gaan studeren, een stage in het buitenland te doen, ervaringen uit te wisselen met collega's of samen onderzoek te doen. Het kenniscentrum podiumtechnieken werkt op die manier in het ScenTec project samen met collega's uit Servië, Kroatië, Zweden en Groot-Brittannië om nieuwe opleidingen op te zetten voor werkende technici. De ervaring uit die samenwerking vloeit uiteraard terug naar Vlaanderen.
Het **Scenart** project zette met steun van de EU een grootschalig project op om de volledige staf van de belangrijkste theaters uit Roemenië bij te scholen. Lesgevers uit Vlaanderen en Italië (Accademia Teatro alla Scala) werkten hieraan mee.

De **EuopeanSocialDialogue** brengt de Europese werkgevers en werknemers samen met vertegenwoordigers van de Europese Commissie. Concrete thema's die de technici aanbelangen zijn bijvoorbeeld de visa problematiek tussen de Europese unie en de VS en de problematiek van de herverdeling van de zendfrequenties. Momenteel loopt er een project rond een Europese risicoanalyse en werkt men mee aan het ontwikkelen van ESCO.

ESCO is een van de belangrijkste ontwikkelingen op dit moment. Het is een gemeenschappelijke lijst met beroepen, competenties en kwalificaties. Deze lijst zal het mogelijk maken om de verschillende systemen van werkaanbieders, opleidingen en tewerkstellingsinitiatieven aan elkaar te koppelen. Op die manier wordt het voor technici mogelijk om een job te vinden die bijvoorbeeld in Nederland of Frankrijk wordt aangeboden. De kwalificatielijst zal het eenvoudiger maken om een diploma of certificaat te laten erkennen in een ander land. Op die manier worden, beetje bij beetje, de obstakels uit de weg geruimd voor een verhoogde mobiliteit.

Het **Europese Cultuurprogramma** ondersteunt samenwerking tussen artiesten, de culturele hoofdsteden, internationale festivals, enz. Als je als technicus naar een internationaal festival trekt, een workshop volgt op World Stage Design of een tijdje in een culturele hoofdstad werkt, dan is er een goede

kans dat een gedeelte daarvan door Europa betaald is. Als je als ontwerper naar de Praagse Quadrienale trekt, dan is dat enkel mogelijk dank zij de steun van Europa.
Via initiatieven als 'The European Route of Historic Theatres' van **PERSPECTIV** zorgt het cultuurprogramma er voor dat ons gemeenschappelijk technisch erfgoed voor een groot publiek ontsloten wordt en dat op die manier ons beroep een grotere uitstraling krijgt. Het kenniscentrum podiumtechnieken werkt in dit kader samen met de Engelse Theatre Trust om de Channel Route up te daten.

Verder hebben meer en meer **sectoren, beroepsgroepen en belangenverenigingen** zich op Europees niveau verenigd.
Denk maar aan:
Pearle, de Europese werkgevers in de podiumkunsten
UNI Europa, Media - Entertainment & Arts, de Europese werknemersorganisatie
ENCC, het Europese netwerk van Cultuurcentra
ELIA, de Europese kunstenscholen
Opera Europe, de koepel van Europese operahuizen
EFA, de Europese festivalorganisatie
Het zijn maar een paar voorbeelden van organisaties die mee het Europese werkveld vertegenwoordigen en meewerken aan het verbeteren van de positie van onze sector en dus ook van de positie van de technici.

Al deze initiatieven maken dat technici en organisaties elkaar beter leren kennen. Daaruit ontstaan dan weer nieuwe initiatieven. Een mooi voorbeeld daarvan is het PLASA riggingcertificate. Zweden, Denemarken en Noorwegen werken samen met PLASA aan een erkend rigging certificaat. Hierdoor ontstaat een wederzijdse erkenning. Door de samenwerking ontstaat immers wederzijds vertrouwen in elkaars erkenningsprocedures.

Ook informeel ontstaat steeds meer samenwerking. Zo werken VPT (NL), DTHG (DE), STTF (SE) , ABTT (UK) en STEPP (BE) steeds nauwer samen en nodigen ze elkaar uit op hun ledendagen en activiteiten. Op die manier krijgen de leden ook een rechtstreekse inkijk in de praktijk van de andere landen. Hierdoor groeit het wederzijds vertrouwen, noodzakelijk voor intense samenwerking. Want samenwerken is mensenwerk. Voor de volgende beleidsperiode wil Europa verder inzetten op samenwerking. Eén van de belangrijke veranderingen is dat gemengde samenwerking mogelijk wordt. Hierdoor kunnen beroepsverenigingen, opleidingen en bedrijven samen een project opzetten. Ook samenwerking tussen verschillende opleidingsvormen worden mogelijk. Deze mogelijkheid sluit beter aan bij de realiteit van onze sector waar intensief tussen de verschillende partners in het werk- en opleidingsveld wordt samengewerkt en waar de opleidingen zich, afhankelijk van het land of de regio, op verschillende niveaus bevinden.

Europa heeft dus een veel bredere en positievere impact dan je op het eerste zicht zou denken. Al die initiatieven worden ontwikkeld door enthousiaste mensen die op de een of andere manier de samenwerking in Europa als een meerwaarde zien voor hun thuisfront. Het uitwisselen van ervaring en kennis is daarbij onontbeerlijk. Dit is natuurlijk niet nieuw. Door de eeuwen heen hebben technici ervaring en kennis van het ene land naar het andere gebracht. Maar de steun van Europa maakt het mogelijk dat dit in een steeds sneller evoluerende wereld mogelijk blijft.

Telkens je ergens een Europese vlag op een website of publicatie ziet staan, is dit een bewijs dat ergens in Europa iemand het belangrijk vond om dat initiatief te ondersteunen, te ontwikkelen, te promoten. En dat betekent meteen ook dat iemand aan jou, als podiumtechnicus, gedacht heeft. Jij was immers op zoek naar die informatie of naar dat initiatief. ■

Links
http://www.podiumtechnieken.be/onderzoek
http://www.scentec.uns.ac.rs/
http://www.scenart.ro/
http://www.perspectiv-online.org
http://www.theatrestrust.org.uk
http://www.pearle.ws/
http://www.encc.eu/
http://www.elia-artschools.org/
http://www.opera-europa.org/
http://www.efa-aef.eu

Chris Van Goethem is internationalist, podiumtechnicus, lesgever en onderzoeker aan het kenniscentrum podiumtechnieken van het RITS, School of Arts.

Studiebureau voor Theatertechnieken

Adviseur voor overheid, theater en architect
Partner bij internationale prijsvragen

'Een goed theater is een warme, feestelijke uitgaansplek voor het publiek, een gastvrije speelplek voor artiesten en een efficiënte, veilige werkplek voor alle medewerkers.'

Schouwburgen - Culturele Centra - Concertzalen - Muziekcentra - Polyvalente zalen

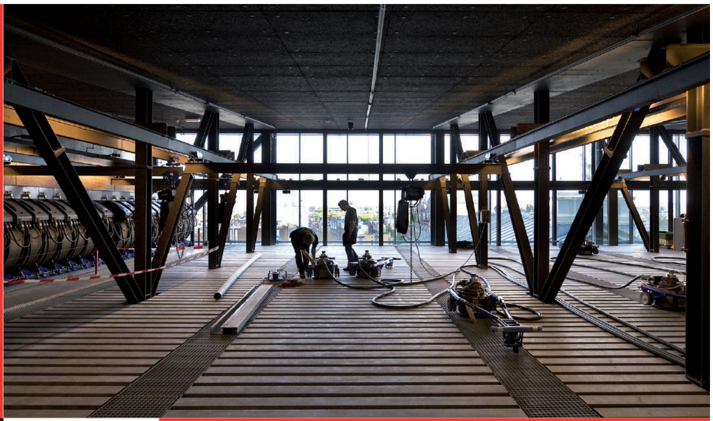

theater advies bv

Ontwerp en Advies:

Toneeltechniek en hijsinstallaties
Belichting, audio, zetels en stoffering
Europese aanbestedingen
Nieuwbouw en renovatie

Zaalindeling en zichtlijnenstudies
Logistiek van mens en materiaal
Haalbaarheidsstudie en lastenboek omschrijving
Planning en budgetcontrole

theateradvies bv
Herengracht 160
1016 BN Amsterdam
Tel +31 (0)20-627 2248
info@theateradvies.nl
www.theateradvies.nl

ShowTex

OPGELET! NIEUW ADRES VANAF 06 JANUARI: OUDE GENTWEG 100, 2070 BURCHT

AMAZING STAGE FABRICS IN MOTION

ShowTex België nv • info@showtex.com • www.showtex.com • www.showtexrental.com

VERSLAG TREFDAG PULSE 24 SEPTEMBER

Guy Gypens

Onder het motto 'Voor de verandering' werd in het begin van de herfst de tweede trefdag van het PULSE netwerk gehouden. PULSE noemt zichzelf een transitienetwerk: een ontmoeting van actoren en steunpunten uit de kunsten, erfgoed en sociaal-culturele sectoren dat een paar jaar geleden werd opgericht om mee te werken aan een samenleving die ecologische draagkracht koppelt aan een hoge levenskwaliteit. Da's een hele mond vol, maar wie even zijn licht opstak bij de vele kleinschalige initiatieven die zich die dag in Trix voorstelden, kon meteen begrijpen waar het om draait.

In workshops en presentaties werden casestudies en ideeën in uitvoering voorgesteld en besproken. Ook Stepp was er aanwezig om er initiatieven als 'Jonge Sla', het 'Atelier Ecocultuur en de studie 'REcoEP' van Chris Van Goethem en Jan Ackenhausen toe te lichten.
Eén van de hoogtepunten was een rondetafelgesprek van zeven artistieke leiders en zakelijke directeurs over hun beweegredenen om ruimte, materiaal en ideeën te delen met partners uit de buurt. Allemaal hebben ze op hun manier een ongebruikelijk of ongebruikt gebouw ingenomen en heringericht tot een artistieke werkplek en tot een draaischijf in buurtwerking. Stuk voor stuk pioniers in transitie, temeer daar het huidige decreet geen onothodoxe samenwerkingen en crossovers met andere sectoren honoreert.
Wie meer informatie wil, of zijn steentje wil bijdragen, kan terecht op www.pulsenetwerk.be en onder de knop voor duurzaamheid en innovatie op de site van Stepp. PULSE is een speerpuntinitiatief (in deze vorm gelanceerd in 2013) dat gesteund wordt door de Vlaamse Gemeenschap.

Voor wie er niet bij kon zijn, hebben we hier de bevlogen verwelkoming van Guy Gypens, de voorzitter van PULSE, aangehaald. Ze vat precies samen waar het hem om te doen is als het gaat over de rol van de brede culturele sector in transitie.

Goedemorgen Mevrouw de Minister, goedemorgen collega's,
Het is ondertussen vier jaar geleden dat minister Schauvliege in haar beleidsnota de term ecocultuur lanceerde. De werkgroep Ecocultuur die daarop werd gevormd in aanloop naar het eerste Cultuurforum was een eerste stap naar wat we vandaag PULSE noemen, het Transitienetwerk Cultuur.
Mevrouw de minister, we staan niet meteen bekend als een brave en volgzame sector, maar ik denk te mogen zeggen dat we voor een keer goed gelezen en geluisterd hebben. Uw oproep in uw beleidsnota om als culturele sector de ecologische crisis niet links te laten liggen, maar expliciet mee te nemen in onze praktijk heeft zijn effect niet gemist.
Het aantal initiatieven dat zich vandaag daadwerkelijk met een transitie naar een duurzame samenleving bezighoudt, is aanzienlijk. Op enkele jaren tijd hebben we als sector een niet onbelangrijke rol opgenomen in de brede Vlaamse transitiebeweging. Uw erkenning van deze dynamiek in de vorm van een betoelaging van PULSE voelt dan ook goed aan. We hebben dat natuurlijk niet alleen maar gedaan omdat u het ons gevraagd hebt. Nee, vele actoren in onze brede en gevarieerde cultuursector hebben de voorbije jaren de noodzakelijkheid en de urgentie van 'een culturele bemoeienis' met de socio-ecologische crisis van de daken geschreeuwd.
Dat brede en gevarieerde engagement, verspreid over de hele cultuursector, is meteen ook het unieke van PULSE. Ik denk niet dat het eerder is voorgekomen dat de volledige culturele sector zich zo eensgezind en zo overtuigend achter een thema heeft geschaard.
Tot zover de goed-nieuws-show. Want laten we eerlijk zijn, al ons engagement en onze dynamiek ten spijt kunnen we natuurlijk nog niet beweren dat onze sector de transitie naar een duurzame praktijk heeft gerealiseerd. De eerste stenen zijn gelegd en die liggen goed om op verder te bouwen. Maar er is nog veel werk aan de winkel. Onze ambitie beperkt zich ook niet tot het verduurzamen van onze eigen praktijk. Nee, wij willen veel meer.
Wij willen, zoals we in onze startnota in 2010 al schreven, niet minder dan de motor zijn voor een brede maatschappelijke transitie naar een duurzame samenleving. En de reden waarom onze ambitie zo groot is, waarom de lat zo hoog ligt,
is eenvoudig omdat we ervan overtuigd zijn dat we die transitie niet louter in de handen mogen geven van ingenieurs, wetenschappers en economisten.
Niet dat die er niks mee te maken hebben, maar wel omdat transitie meer is dan een grotere eco-efficiëntie. Wat we de voorbije decennia hebben gedaan, blijven doen maar dan beter en efficiënter is niet voldoende. De complexe, culturele mens die zich gedurende duizenden jaren ontwikkeld heeft, of de ambitieuze burger die zich de afgelopen driehonderd jaar inschreef in het civilisatieproces van de natiestaat, heeft zich de voorbije decennia haast ongemerkt laten omscholen tot een éénduidige,

individualistische consument die het woord genoeg niet meer tot zijn vocabularium rekent, die zich de illusie van eindeloze economische groei laat welgevallen ook al weet hij maar al te goed dat zoiets in een eindig ecologisch systeem niet mogelijk is.

Kortom de denkende, politiek vaardige burger met een gevoel voor collectieve verantwoordelijkheid is vervangen door een apolitieke consument die zich nauwelijks nog vragen stelt over noodzaak, wenselijkheid of haalbaarheid op lange termijn. Hij koopt iets omdat het nu eenmaal beschikbaar is, hij reist naar een plek omdat die nu eenmaal bereikbaar is!

Als we werkelijk een kans willen maken op een duurzame samenleving dan zullen we deze apolitieke consument moeten omvormen tot een toekomstvaardig, geherpolitiseerd wezen dat opnieuw verontwaardigd kan zijn als er weer eens een hypotheek wordt gelegd op het mensenrecht om in de toekomst te overleven.

De Duitse sociaal-psycholoog Harald Welzer spreekt van een metamorfose van achteloze consument tot achtzame burger en van een noodzakelijke herpolitisering van de civil society waarin die achtzame burgers zich verenigen in andersoortige allianties. Maar hoe doe je dat dan, achtzaamheid binnenbrengen in een samenleving die het normaal vindt dat een persoon van +/- 70kg zich individueel verplaatst in een voertuig van 2,5 ton met daarin een motor met een aandrijfkracht die ooit volstond voor het voortbewegen van een volledige goederentrein. Wel, je doet het niet door de moralistische toer op te gaan. Morele Overwegingen zijn zelden bepalend als we voor concrete handelingskeuzes staan. Nee, het gaat hem in de eerste plaats om het aanpakken van onze praktijken, van hoe we dingen doen. Een grotere achtzaamheid bereik je door een praktijk van permanent leren in een omgeving waarvan we weten dat ze in constante verandering is, door een beslissingspraktijk die foutvriendelijkheid en omkeerbaarheid inbouwt en door in onze praktijken telkens opnieuw speelruimte in te bouwen voor toekomstig handelen.

Welzer noemt het een nieuw paradigma van 'cultivering' dat het oude paradigma van 'eeuwige groei' moet vervangen. Een maatschappij die in real time leert uit haar eigen fouten en verkeerde ontwikkelingen en weet dat haar ontwikkeling dynamisch en niet volledig te plannen is. Het doet denken aan het pleidooi van de Franse socioloog Bruno Latour die als enige basis voor een waarachtige politieke ecologie 'het niet zeker weten, de twijfel, de onzekerheid' zag.

Het is dus niet niks waar wij ons als culturele sector in Vlaanderen mee bezig houden: de motor zijn voor een fundamentele omwenteling, voor een culturele paradigmashift. Tja, mevrouw de minister, als u bij de volgende begrotingsbesprekingen in de Vlaamse regering uw vraag naar een drastische verhoging van het cultuurbudget bij uw collega's moet verdedigen, dan hebben wij u bij deze enkele sterke argumenten aan de hand gedaan.

Al betwijfel ik of de meeste van uw collega's wel willen luisteren

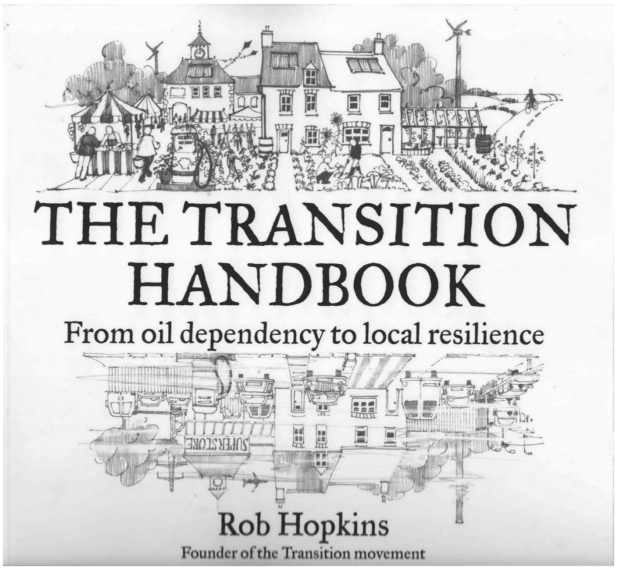

naar zo'n verhaal. Ik betreur het zeer dat politiek Vlaanderen nog steeds gelooft dat 'business as usual' de beste optie is. Ik hou niet van catastrofe-denken.

Ik geloof ook niet in de veranderkracht van catastrofe-denken, maar sommige van uw politieke collega's hebben verdomd veel wake up calls nodig om wakker te worden. Ze duwen nog steeds met gemak op de snoozeknop. Wel, 'snoozing' is echt geen optie meer. Wij, de culturele sector, hebben dat ondertussen begrepen. Dat kan u zien aan het groot aantal aanwezigen hier. Ons werk is nog maar net begonnen maar we zijn wel wakker en hebben de eerste stappen van achteloosheid naar achtzaamheid gezet. ■

BOEKBESPREKING

Het is met basishandboeken over licht blijkbaar net hetzelfde als wachten op de bus: eerst lange tijd niks en dan plots twee na elkaar. Vorige keer kon u hier de beschouwingen lezen van Marc Vandermeulen over 'Lichttechniek, de basis' van Mark Tober en Tjanne van de Velden (uitgave 2013) en de inkt was nog niet droog of op de redactie plofte het proefexemplaar van Chris Van Goethems 'Belichtingstechniek voor podiumtechnici' op de mat.

Chris Van Goethem is docent in de opleiding Podiumtechnieken aan het RITS en heeft een paar decennia ervaring op de toneelvloer - of een paar meter erboven - onder de riem. Hij werkt ook mee aan de opmaak van de beroepsprofielen en standaarden Podiumtechniek (SERV), veiligheidsbeleid (FEVECC) en aan de opstart van verschillende TSO-scholen en VDAB-opleidingen. Kortom, de man weet waarover hij het heeft en weet ook hoe hij een leek diets moet maken waar de lamp brandt.

Omdat Chris regelmatig bijdragen levert aan dit magazine en om toch enige objectiviteit aan de dag te leggen, hebben ze bij Stepp besloten om deze handleiding meteen aan de zwaarste test te onderwerpen: ze hebben ze aan een geluidstechnicus gegeven. Als die er wat mee aankan, dan zit het wel snor met de basis.

We doen dan wel verschillende dingen (een podium bekabelen in een pikdonker theater omdat 'ze' de standjes aan het programmeren zijn of met je collega's gebarentaal spreken omdat 'ze' bulderende subs aan het inregelen zijn), maar we zijn met zijn allen podiumtechnici. En het is nodig dat de ene tak van de familie ook weet waar de andere mee bezig is. Kwestie van mekaar te begrijpen. Bovendien is het maar normaal dat elke technicus een notie heeft van alle aspecten van zijn vak, ook al worden bepaalde toepassingen steeds specifieker.

Wanneer je het boek openslaat, merk je meteen dat dit een leerboek is, een handleiding gericht op de praktijk. In de vormgeving is gekozen voor de opmaak van een scholingcursus: duidelijk en overzichtelijk, maar waar de esthetiek altijd ondergeschikt zal zijn aan leesbaarheid. Laat het ons no-nonsense noemen.

Inhoudelijk ontbreekt het aan niets. De basis die hier wordt uitgerold, gaat heel breed: van veiligheid over een opsomming van onderdelen en definities tot goede praktijken en concrete toepassingen.

Voor een basisboek, gaat dit werk niet alleen breed, maar ook best wel diep. In het voorwoord geeft de auteur toe dat hij de nieuwste technologieën bewust ondergeschikt heeft gemaakt aan het inhameren van de basisprincipes. Het heeft natuurlijk geen zin om uitgebreid het vakkundig programmeren van moving heads uit de doeken te doen in het ene hoofdstuk en verderop uit te leggen hoe je best flightcases stapelt.

Belichtingstechniek voor podiumtechnici

Dus op dat vlak kan je hetzelfde opmerken als bij de Nederlandse collega's. Wie diepgravende informatie zoekt over een gespecialiseerd onderwerp zal daar aanvullende informatiebronnen voor moeten raadplegen. Of de instructies van het toestel lezen.

Nu we toch aan het zeuren zijn: in het hoofdstuk over lichtplannen had ik graag een uitgewerkt voorbeeld gezien en wanneer het gaat over de functies van een belichting, bleef ik wat op mijn honger zitten. Net wanneer het spannend begon te worden, hult de auteur zich in een mysterieuze uitnodiging tot experimenteren en het artistiek proces.

Kortom, wie zich door de hele turf (300 pagina's) heeft gewerkt, zal het alsnog allemaal zelf moeten gaan ontdekken in praktijk. Maar hij zal in ieder geval beslagen op het ijs komen, want dit is een handleiding in de letterlijke zin van het woord. De technische basis die je nodig zal hebben als lichttechnieker staat hier allemaal mooi verzameld. En wat die specialisatie betreft: misschien staat er wel al een deel twee op stapel. Chris? ■

HET OPLEIDINGSCENTRUM VAN DE PIANOFABRIEK BESTAAT 20 JAAR

Chris van Goethem

Om dit jubileum in de verf te zetten, gaan ze in maart 2014 een expo organiseren rond 20 jaar opleidingen podiumtechniek, maar ook en vooral een expo rond de geschiedenis van de podiumtechniek van de Tweede Wereldoorlog tot heden.
De tentoonstelling zal plaatsvinden in de exporuimte van de Pianofabriek, Fortstraat 35 1060 St Gillis van 3 maart tot en met 29 maart 2014.
Hierbij willen je ook al graag uitnodigen op het 'feest- festival' ter gelegenheid van onze 20- jaar viering op 29 maart.
Meer info: 025410170 pascal.verreth@pianofabriek.be

Dienstmededeling
tentoonstelling podiumtechniek 1940 - 2000
De studenten van de Pianofabriek werken aan een tentoonstelling rond de geschiedenis van de podiumtechniek in Vlaanderen tussen 1940 en 2000. We willen daarbij vooral Belgische bedrijven in de kijker zetten die belangrijk zijn geweest voor de techniek van cultuurcentra, schouwburgen, gezelschappen, verhuurbedrijven en festivals. Denk maar aan ADB, Televic, SAIT, Faylon, Rodec, Ever Violete Radio, Project (La Roy Deinze), Phlippo, EML, Stagelight, Pandora-Showtex… . Daarnaast gaat de nodige aandacht naar buitenlands technisch materiaal dat in die periode de standaard uitmaakte in de cultuurcentra, schouwburgen en gezelschappen. Ook iconische voorstellingen en festivals nemen we mee in ons verhaal.
Om een goed overzicht te krijgen, zijn we op zoek naar foto's van technici op hun werkplek, oude publiciteit, tijdschriften, handleidingen, lastenboeken, boeken over techniek, kortom alles wat ons kan helpen om het gebruik van techniek in die

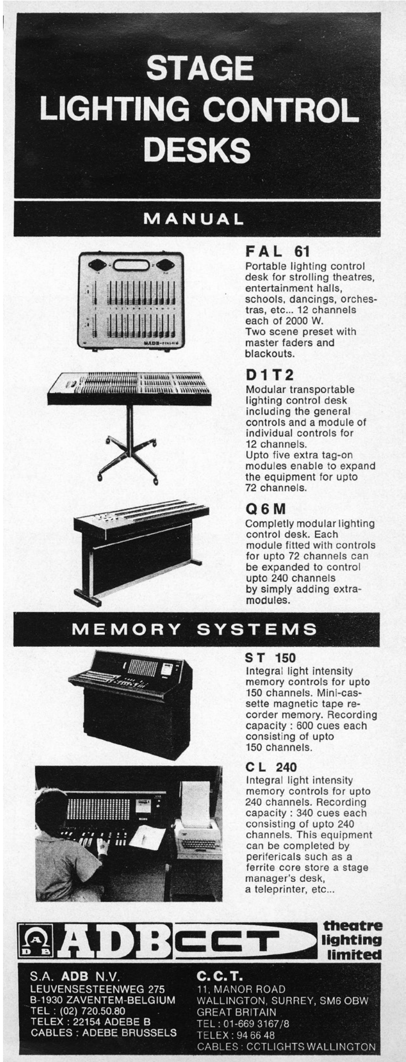

periode zichtbaar te maken.
Maar ook informatie over jouw gezelschap, schouwburg of cultuurcentrum is welkom. Wanneer werd het geopend? Welk materiaal was toen aanwezig? Welke grote technische veranderingen zijn er in de loop der jaren uitgevoerd? Bestaan er nog oude technische fiches? Briefwisseling met gezelschappen? Welke weetjes, straffe verhalen, herinneringen blijven er leven uit het verleden? Is er iets gepubliceerd over de geschiedenis van het centrum? Is er ergens nog materiaal opgeslagen in een of andere kelder? Liggen er nog toneelmeesterbrochures in een archief? De foto's bij deze oproep zijn een paar voorbeelden van materiaal dat ons helpt om de geschiedenis te reconstrueren. Het zijn kleine stukjes informatie die samen een verhaal maken. Het verhaal van de technici van nu en hun voorgangers.
Uiteraard zijn we ook nog steeds op zoek naar materiaal uit die periode. We willen graag een paar technische cabines nabouwen uit verschillende periodes. Op die manier kunnen we de werkomstandigheden zichtbaar maken. We begrijpen natuurlijk dat niet iedereen die zaken kwijt wil, maar het zou ons helpen als we weten wat er nog bestaat. Stuur dit bericht eventueel door naar de archivaris van je organisatie of naar gepensioneerde technici die ons misschien verder kunnen helpen. Wie wel zaken kwijt wil of ze in digitale vorm heeft, graag een seintje. We zorgen dan dat alles goed bewaard wordt. ■

Meer info:
Pascal Verreth: 025410170 pascal.verreth@pianofabriek.be
Chris Van Goethem: 0475/781990 chris.van.goethem@ehb.be

The Willow theatre © Valeria Pacchiani

Anarchy Dance Theatre and UltraCOmbos © Holly Heathcote

Theatre Parallax Toronto KATA © Tiina Hauta-aho

Letter To The World - Bus Stop © Luned Evans

Georges Christou © Valeria Pacchiani

Trans-Plantable © Valeria Pacchiani

Stranger © Flor Dias

Aesthetics of Ecological Design and Eco-scenography © Mira Vinzents

Packing up © Flor Dias

The Market Place Carts © Tiina Hauta-aho

Reinventing Costume through Sculpture with Robert Allsop © Mira Vinzents

LA GRANDE VADROUILLE, THUIS IS WAAR HET THEATER STAAT

Chris van Goethem

In een nummer met als thema 'over de grenzen' mag de ervaring van Belgische technici in het buitenland niet ontbreken. Het leek me leuk een aantal oudstudenten van de opleiding podiumtechnieken RITS, die elk op één of andere manier een internationale carrière uitrollen, aan het woord te laten. Vijf technici die in het internationale circuit werken bij elkaar halen, bleek snel een onmogelijke opdracht. Het werd dus een virtueel rondetafelgesprek per e-mail.
Elk werken ze in het buitenland, soms met een korte opdracht, soms permanent. Maar één ding hebben ze gemeen: ze hebben er geen spijt van en genieten nog steeds van hun werk.

Kan je jezelf even voorstellen?

Lilith Tremmery: Ik ben afgestudeerd in 2009, daarna heb ik een seizoen bij HETPALEIS gewerkt, maar na een jaar was het tijd om mijn horizon te verbreden. Tijdens mijn opleiding had ik al stages in Finland en Burkina Faso gelopen, en het smaakte wel naar meer.
Ik vond onderdak bij het Gentse gezelschap Ontroerend Goed, ze maken performance-theater en zijn vaak op tour in Australië en UK. Ik doe er de technische leiding en ben licht- en decorontwerper. Maar ook bij Theater Aan Zee ben ik na 10 jaar kind aan huis.
Bert Van Dijck: ik ben intussen 7 seizoenen bezig, sinds 2010-2011 internationaal. Ik werk voornamelijk als lichttechnicus en stagemanager. Maar ik doe ook scenografie, lichtontwerp en soms geluid of fotografie. Ik heb onder andere gewerkt voor Eastman en Rosas. Nu doe ik de technische leiding bij ZOO/ThomasHauert. Daarnaast neem ik ook nog freelance opdrachten aan bij onder andere Ontroerend Goed, het Stuk, Bronks, Luxemburg, Theater aan Zee...
Galina Sels: Ik werk nu ongeveer 10 jaar in de theater- en eventwereld. De laatste paar jaren heb ik me vooral op musical toegelegd. Vooral het "callen" van een show ligt me wel. Eén van mijn grootste werkgevers is Stage-Entertainment.
Toon Vanhaverbeke: In 2003 begon ik bij Flashlight/APR als lichttechnieker. Voor hen deed ik verschillende buitenlandse tournees in Duitsland, Frankrijk, Spanje, Oostenrijk, Tsjechië, Denemarken en Mexico. In 2010 nam mijn carrière een meer productionele wending. Ik werkte voor productiehuizen als Sylvester Productions, FremantleMedia, Bgoodmedia, deMENSEN, TV Bastards en Outside Broadcast. Deze zomer werkte ik op de FIFA Confederations Cup in Brazilië en in opdracht van Outside ligt een opdracht als production manager voor het WK 2014 in het vooruitzicht. Sinds kort ben ik ook productiecoördinator van de Fashion Days in Parijs.
Vicky Vermoezen: Ik werk nu 10 jaar in de culturele sector. De eerste jaren heb ik vooral als freelance productieleider gewerkt. Sinds 2007 maak ik deel uit van de vaste kern bij CREW_ericjoris. Binnen dit gezelschap ben ik dagelijks leider, productieleider en tourmanager.

Werk je voor buitenlandse opdrachtgevers of voor een Belgische organisatie die in het buitenland werkt?

Galina: Ik werk permanent voor buitenlandse opdrachtgevers. Momenteel ben ik in Duitsland ingeschreven, vorig jaar in Zwitserland.
Bert: Ik werk voor Belgische organisaties, maar ben veel in het buitenland op tournee.
Lilith: Momenteel werk ik voor Ontroerend Goed, en zij maken vaak co-producties met Australische gezelschappen, o.a. Border Project uit Adelaide en STC uit Sydney. Maar volgend jaar verhuis ik tijdelijk naar Australië om daar van dichtbij te zien hoe het werkveld functioneert.

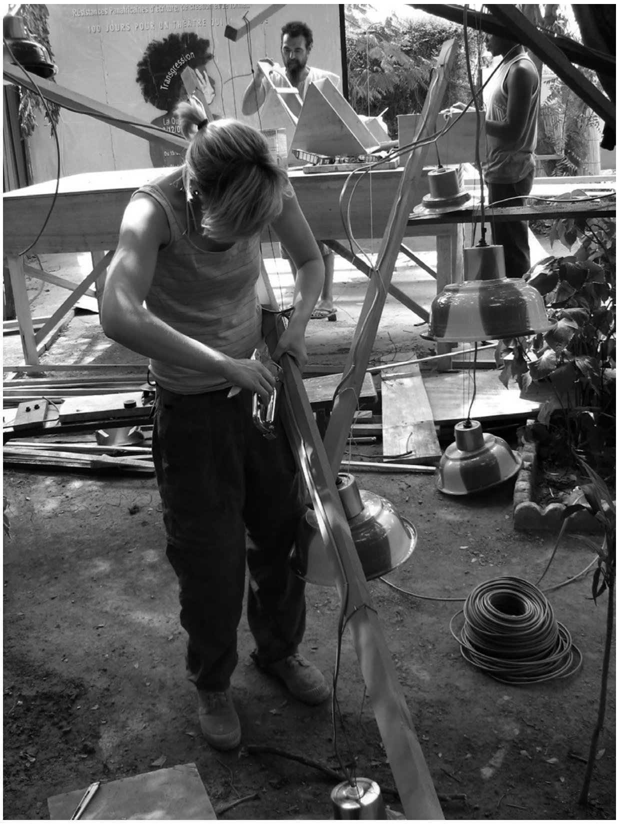

© Lilith Tremmery

© Lilith Tremmery

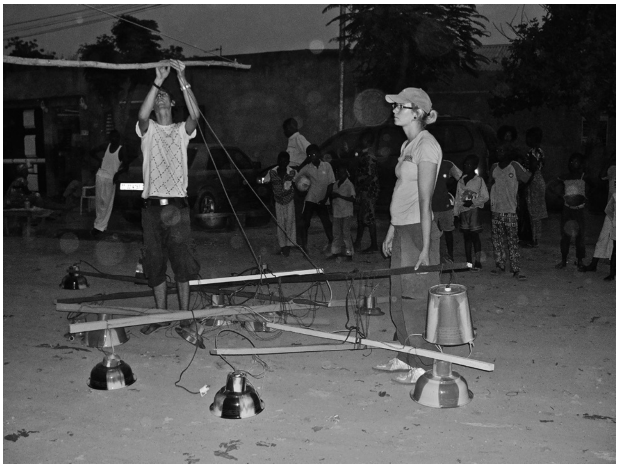

Toon: Het merendeel van de internationale jobs die ik gedaan heb, waren voor Belgische organisaties die in het buitenland werken (Flashlight, Outside Broadcast...). Zeer sporadisch werk ik ook nog als lichttechnieker in theater Vrijthof in Maastricht, Nederland.
Vicky: Bij CREW_ericjoris werken wij vaak in het buitenland. Naast het spelen van voorstellingen voor korte of langere periodes, werken we ook regelmatig in residentie in buitenlandse productiehuizen of theaters.

Heb je gekozen voor het internationale veld?

Toon: Aanvankelijk wou ik het niet meteen buiten de grenzen gaan zoeken. De eerste tournee die ik deed bij Flashlight was deels een opdracht en deels ook wel met mijn goedkeuring. Men kan iemand niet dwingen om meer dan een half jaar te gaan touren. Door mijn internationale ervaring trek ik tegenwoordig wel nog steeds opdrachten aan met een dergelijk karakter. Eind vorig jaar kreeg ik enerzijds het voorstel om naar de Noordpool te trekken als tv-producer voor Expeditie Poolcirkel en anderzijds ook een voorstel om de Champions League-campagne van Anderlecht te coördineren voor productiehuis Eyeworks. Omwille van nakende gezinsuitbreiding heb ik beiden toen helaas moeten weigeren.
Galina: Ik heb gedeeltelijk gekozen voor het internationale veld, maar het is vooral mijn voorkeur voor een bepaald type voorstellingen dat de doorslag heeft gegeven. Als je grote musicals wil draaien, dan moet je wel internationaal gaan. De mogelijkheden in België zijn te beperkt, zeker als je vergelijkt met Nederland of Duitsland.
Bert: ik heb er heel specifiek voor gekozen. Ik wilde meer zien dan enkel de Vlaamse cultuurcentra. Ik zag in het internationale veld ook een grotere uitdaging. ik ben ook meer voor dans gaan werken en dat brengt ook meer internationale projecten met zich mee.
Lilith: Reizen zit me in het bloed. Vast werk in een theater in de buurt kan later nog wel. Eerst wil ik zoveel mogelijk van de wereld zien en mijn vaardigheden zo breed mogelijk ontwikkelen.
Vicky: Ik ben er toevallig in gerold, het internationale veld kwam met het gezelschap.

Zou je er opnieuw voor kiezen?

Lilith: Na vier jaar geniet ik nog van elke dag werken, overal ter wereld. Soms heb je het wel wat gehad met leven op hotel, maar de knowhow die je verzamelt en de mensen die je leert kennen, maken dat allemaal goed.
Galina: Absoluut, ik zou geen minuut twijfelen. Het was misschien niet altijd de makkelijkste keuze, maar het was zeker de beste.
Bert: Ja, dat geldt voor mij ook. Ik amuseer mij nog steeds met mijn job.
Vicky: Zeker wel! De diversiteit en het kennismaken met andere mensen en hun manier van werken en leven blijft

boeien. Maar na vijf jaar intensief reizen verlang je toch ook wel eens naar een beetje rust en ben je blij dat je twee maanden je koffer niet hoeft te pakken.
Lilith: Dat is waar, een goeie afwisseling van ontwerpen en touren is voor mij ook heel belangrijk.Een heel seizoen lang iedere voorstelling overal op zijn best installeren en in de zomer uitblazen met de technische organisatie van Theater Aan Zee.
Toon: Eens je met een gezin begint, zijn internationale keuzes niet meer zo evident. Ik geniet er nog steeds van om andere talen te kunnen spreken en met andere culturen in contact te komen, zowel beroepsmatig als sociaal. Ik heb van geen enkele van mijn ervaringen spijt. Ze dragen stuk voor stuk bij tot een internationale ervaring die mij nog dagelijks van dienst is. Je vergroot niet alleen je technische kennis op een internationale tournee, maar je leert ook je plan trekken en op eigen benen staan.

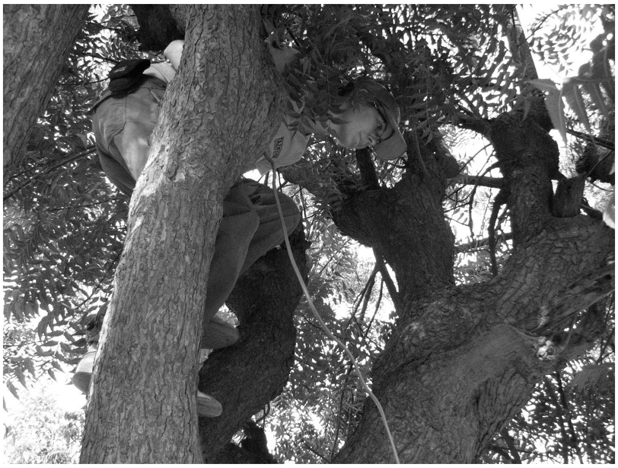

Wat zijn de grootste verschillen met de Belgische manier van werken?

Bert: De manier van werken verschilt niet alleen van land tot land, maar ook van streek tot streek. Er is al behoorlijk wat verschil tussen Vlaanderen en Wallonië bijvoorbeeld. Maar ook de grootte van de huizen maakt een verschil. Het verschil tussen opera's of stadstheaters en kleinere theaters is soms groter dan tussen landen.
Als je in Vlaanderen een CC binnenkomt, moet je snel kunnen aanvoelen hoe je de technische ploeg gemotiveerd krijgt, zodat je vlot kan samenwerken. In het buitenland is dat zeker van groot belang. Een Franse technische ploeg kan heel anders zijn dan een Duitse. En in Spanje werkt men anders dan in Portugal. Je hoort vaak dat het in Italië traag en chaotisch gaat, in Spanje op een zuiders ritme, in Duitsland volgens een strakke planning en heel degelijk... Je moet je op alles voorbereiden, want die vooroordelen of algemeenheden kloppen dikwijls niet. Het is best mogelijk dat de moeilijkste opbouw van een tour bijvoorbeeld in Duitsland is, waar je het totaal niet had verwacht. En de vlotste in Portugal waar je eerder een zuiderse mentaliteit had verwacht. In Frankrijk kunnen ze ineens heel moeilijk gaan doen over planning maar dan veel minder strikt zijn met andere regels. In sommige theaters daar mag je nog roken bijvoorbeeld en dat zal je in Duitsland of Nederland echt niet tegenkomen.

Galina: Duitsland is wel heel erg gestructureerd wat de functieverdeling op de werkvloer betreft en de posities binnen een team. Ook de reglementering wordt strak gevolgd. Maar op andere vlakken, bijvoorbeeld werkdruk, is er geen ongelofelijk groot verschil met België.
Lilith: In Australië en UK weten ze graag alles op voorhand, maanden op voorhand. Alles wordt tot in de kleinste details doorgesproken, doorgemaild en dan nog eens via skype overlopen. Als je dan aankomt is alles geregeld en gepland. De juiste teams zullen klaarstaan en elkaar aflossen op de

© Toon Vanhaverbeke

juiste momenten. De werkdagen zijn minder lang, maar door hun effectievere manier van werken en de doorgedreven pre-productie heb je ook minder tijd nodig.
Wat bijzonder prettig is, is het gevoel dat alles kan, er wordt niks in vraag gesteld. Zij denken "Als dit het ontwerp is, dan moet het zo." In Vlaanderen en Nederland krijg je vaak mails met de vraag "Moet dit echt, of kan het ook zonder?"
Toon: Het hangt er natuurlijk van af in welk land of zelfs op welk continent je je bevindt. In Brazilië en Mexico is 'mañana' een stopwoordje dat te pas en te onpas overal tussen wordt gezet. Dit om maar aan te tonen dat de werkdruk er niet echt te vergelijken is met die van bij ons. Ook technisch moet je regelmatig improviseren en zelf voor een aangepaste oplossing kunnen zorgen omdat men in die landen gewoon niet de juiste middelen of apparatuur kan voorzien. Ook bij het omgaan met local crew is het belangrijk om steeds in het achterhoofd te houden dat je deze mensen met hetzelfde respect behandelt als je eigen collega's, ongeacht hun afkomst of achtergrond. Op de moment dat zij voor je werken heb je hen echt nodig en kan je niet zonder hen.

Wat is je ervaring met vrij verkeer van werknemers? Werkvergunningen? Attesten? Visa? Belastingen? Sociale zekerheid? Wat zou er beter kunnen?
Toon: Aangezien ik altijd voor een Belgische onderneming in het buitenland heb gewerkt, heb ik hier zelf niet rechtstreeks mee te maken gehad. Vergunningen en attesten werden steeds geregeld door het bedrijf.
Lilith: Bij Ontroerend Goed wordt alles gelukkig geregeld voor mij, werkvisums, verzekeringen… Ik kom daar zelf pas op het einde van de procedure mee in contact en dan is het vaak een gesprek gaan doen op een ambassade of een visum gaan oppikken in Brussel.
Vicky: Voorlopig is mijn enige ervaring het in orde brengen van detacheringen en daar is online een zeer goede tool voor. Binnen de week is je detachering in orde. Visa verkrijgen is lang niet zo vanzelfsprekend om het op de juiste manier te doen. We hebben bijvoorbeeld een voorstelling in China gehad en het werd mij ten strengste verboden door de organisator om een werkvisum aan te vragen. De collega's zijn dan als 'toeristen' geweest, dit om de papierenwinkel makkelijker te maken.
Galina: Omdat ik voor een buitenlandse werkgever werk, zijn sociale zekerheid en belastingen voor mij het grootste struikelpunt. Niet dat het zo onoverzichtelijk is, maar het is gewoon een hoop administratief dubbel werk.
Instanties zoals RVA of vakbonden begrijpen vaak al niet hoe de vork aan de steel zit met losse freelance contracten. Als het dan ook nog in het buitenland is, dan is de verwarring compleet. Zo duurt het bijvoorbeeld ontzettend lang eer de Duitse RVA aan de Belgische RVA kan laten weten dat je wel degelijk een C4 gekregen hebt. Dat betekent meteen ook dat je op je uitkering moet wachten…

De wederzijdse erkenning van diploma's is ook een heikel punt. Zo kan je in Duitsland bijna niet aan de slag met een buitenlands diploma. Je moet dan alle attesten opnieuw halen.
Vicky: Ik heb vooral problemen met transport naar het buitenland, hoe krijg je je materiaal op een veilige en betaalbare manier ter plekke. Dankzij de Carnet ATA is er wel vrij verkeer van goederen, maar het is een berg papierwerk. De Kamer van Koophandel durft ook al eens een foutje maken, waardoor je vast zit aan de douane. Of de douane vergeet één van de kopieën terug te nemen waardoor je carnet eigenlijk niet meer correct behandeld kan worden.

Ik heb vooral problemen met transport naar het buitenland, hoe krijg je je materiaal op een veilige en betaalbare manier ter plekke.

Je kan als gezelschap bijna niet anders dan werken met professionele transportbedrijven, maar daar moet je er wel zeker van zijn dat hun onderaannemers je flightcases behandelen zoals het hoort.
Buitenlandse tournees kunnen zeer leuk zijn, maar de kosten voor het transport van je materiaal lopen hoog op voor het festival of huis waar je speelt. Of anders spendeer je veel tijd aan het allemaal zelf te regelen en het opzoeken van de verschillende wetgevingen.

Hoe combineer je je internationaal werk met je privéleven? Verhuis je telkens? Wat met familie en vrienden, met je sociaal netwerk?
Galina: Tot nu toe verhuisde ik telkens van de ene plek naar de andere. Maar sinds mijn huidige contract heb ik voor een tweede woonplaats in Duitsland gekozen. Ik werk de laatste jaren hoofdzakelijk in Duitsland en door de jaren heen heeft mijn sociaal netwerk en mijn vriendenkring zich langzaam naar Duitsland verplaatst. Familie vinden het steeds een goed excuus om op vakantie te trekken en mij te bezoeken.
Lilith: Het is een keuze die je maakt: of je werkt in Vlaanderen en je maakt werk van je huisje-tuintje-beestje, of je stelt al die dingen uit en gaat internationaal touren.
Ik betaal mijn huur voor mijn appartement in Antwerpen en alle vaste kosten lopen meedogenloos door als ik er niet ben. Maar anderzijds heb ik op tour dan vaak geen kosten, alles wordt voor mij geregeld en betaald. Mijn planten heb ik weggeven, die overleefden de tournees niet altijd.
Mijn vrienden en familie zijn het onderhand al gewend. Als dan ik wel op een feestje verschijn, zijn ze dubbel verrast. Zelf heb ik mijn lief in Australië leren kennen, dus maakt dat alles nog eens een pak ingewikkelder. Maar waar een wil is, is een weg!
Bert: De tours zijn kort, ik ben zelden langer dan 10 dagen achtereen weg. Het gebeurt wel dat ik goeie vrienden een maand of langer niet zie. Ik zit eerlijk gezegd veel meer op café met collega's dan met mijn vrienden thuis. Maar dat is niet anders voor technici die dichter bij huis blijven denk ik. We werken nu eenmaal altijd met een bar in de buurt. Als er dan eens een langere periode bij is met een buitenlandse residentie stoort mij dat ook niet. Mensen gaan er toch van uit dat ik het land uit ben. Of dat nu meerdere korte periodes of een lange periode is.
Toon: Tegenwoordig probeer ik de internationale opdrachten te beperken qua tijdsduur. Een maand van huis, zoals het WK

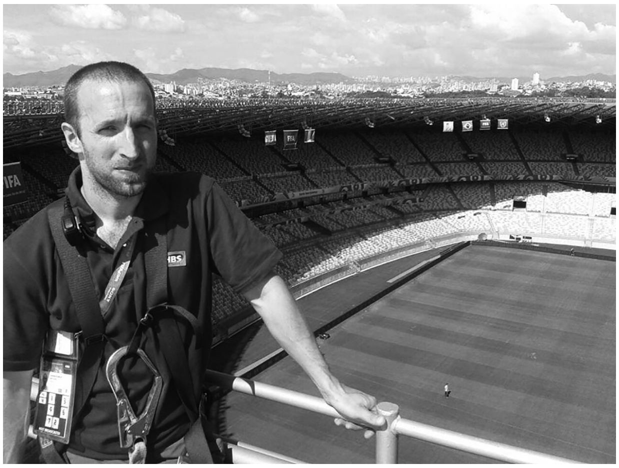

© Toon Vanhaverbeke

Voetbal volgend jaar, is een maximum. Eén van de redenen hiervan is ongetwijfeld mijn vrouw en éénjarig zoontje, en een tweede dat eind februari zijn entree zal maken. Touren is leuk en het geeft een goed gevoel om overal mensen te kennen en zo een internationale vriendenkring op te bouwen, maar eens je stopt met touren besef je ook wel dat je daardoor bepaalde fundamentele dingen hebt moeten missen in je oude vriendenkring. Mijn gezin komt nu op de eerste plaats. Daarbij wel in het achterhoofd houdende dat ik op dit moment ook interessante functies krijg aangeboden. Het is dus meer dan ooit de kerk in het midden proberen te houden en steeds opnieuw de juiste balans vinden tussen carrière en familie. ■

Magic happens
when power meets
intelligence
MLA MINI
Visit Martin-audio.com/MLA
Martin Audio is distributed by FACE
FACE bvba www.face.be
Hoek 76 - unit 301 +32 3 844 67 97
2850 Boom info@face-be.eu
MARTIN AUDIO
LONDON

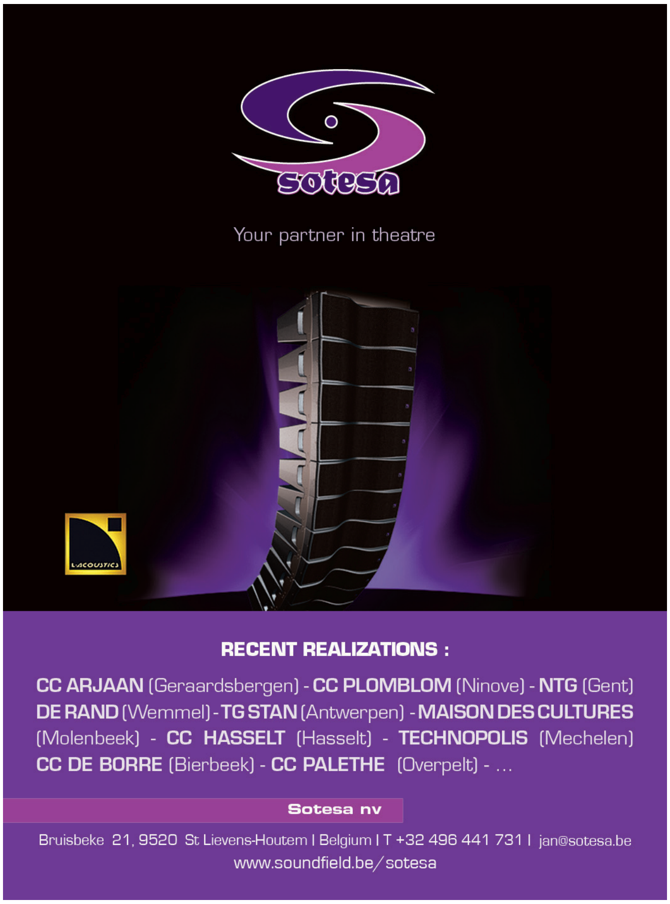
sotesa
Your partner in theatre
RECENT REALIZATIONS :
CC ARJAAN (Geraardsbergen) - CC PLOMBLOM (Ninove) - NTG (Gent)
DE RAND (Wemmel) - TG STAN (Antwerpen) - MAISON DES CULTURES
(Molenbeek) - CC HASSELT (Hasselt) - TECHNOPOLIS (Mechelen)
CC DE BORRE (Bierbeek) - CC PALETHE (Overpelt) - ...
Sotesa nv
Bruisbeke 21, 9520 St. Lievens-Houtem | Belgium | T +32 496 441 731 | jan@sotesa.be
www.soundfield.be/sotesa

TWS
STAKEBRAND
technische toneelinstallaties
met
hart en ziel
voor uw theater
www.stakebrand.nl

OVER DE KRACHT VAN CULTUUR- EN GEMEENSCHAPSCENTRA.

Gisteren, vandaag en morgen.

Evi Gillard en An Vanlierde

In mei 2013 vierden cc's en gc's hun veertigste verjaardag met een feestelijk colloquium in CC Zwaneberg in Heist-op-den-Berg. Maar hoe is het weer allemaal begonnen? In dit artikel schetsen we enkele contexten en invloeden die impact hadden op het ontstaan en de werking van cc's en gc's. Wie achterom kijkt, moet ook vooruit durven kijken: aan het eind van het artikel werpen we een blik op hoe cc's en gc's samen de toekomst tegemoet gaan.

Cultuurcentra zijn een geesteskind van het begin van de Westerse jaren '60. Het naoorlogse Vlaanderen veranderde van een industriële naar een welvarende 'postindustriële' samenleving, gesteund door een enorme economische groei (golden sixties). Een vruchtbare bodem dat het geloof in een maakbare samenleving versterkte. Drie grote maatschappelijke tendensen illustreren dat wereldbeeld. De eerste tendens was de **toenemende overheidsinterventie**, ook op het cultureel vlak. De overheid kreeg een primordiale rol in het verzekeren van welvaart en welzijn en trad regulerend en corrigerend op. Actieve bevordering van cultuur? Een belangrijke overheidstaak! Ten tweede: de **roep naar democratisering**. Na de politieke, sociale en economische democratisering stond de democratisering van het onderwijs model voor de democratisering van cultuur via culturele centra : eerst infrastructuur (scholen/culturele centra), dan mensen (onderwijzend personeel/cultuurfunctionarissen) en vervolgens werkingsmiddelen. Tot slot: de **secularisering van de samenleving**. De oude zuilenstrijd (katholieke, socialistische, liberale, vrijzinnige,…) leek voorbijgestreefd en maakte plaats voor pluralisme. De culturele centra als ideologisch ongebonden ontmoetingscentra waar mensen en verenigingen van alle 'gezindheden' zich thuis voelen. Deze contexten vormden onvermijdelijk de drie basisdimensies van culturele centra: een overheidsinitiatief, gericht op de democratisering van cultuur, in niet-verzuilde, pluralistische centra.

Een ander belangrijk element in de geschiedenis van de culturele centra is de oprichting van een autonoom werkend ministerie van de Nederlandse Cultuur in 1962, op dat moment nog binnen de nationale regering. De toenmalige minister, Renaat Van Elslande, gaf aan de 'Studiegroep voor Cultuurbevordering' van de Katholieke Universiteit Leuven de opdracht tot een wetenschappelijke studie naar de vrijetijdsbesteding in Vlaanderen. Eric Corijn stelt dat precies hier de kiem werd gelegd. Het vrijetijdsbegrip werd wetenschappelijk geoperationaliseerd, als tegenpool van de arbeidstijd. Het concept werd aangevuld met een functionele beschrijving en een beleidsvisie waarin volwasseneneducatie, cultuurspreiding en vrije tijd

OVER DE KRACHT VAN CULTUUR- EN GEMEENSCHAPSCENTRA GISTEREN, VANDAAG EN MORGEN

© Sabien Clement

werden samengevoegd. Nadien volgden onderzoeken naar de culturele infrastructuur in Vlaanderen, met als conclusie "verouderd, beperkt en sterk verzuild". Het idee voor nieuwe multifunctionele, goed uitgeruste, en niet-verzuilde culturele centra kwam tot leven. Al deze onderzoeken gebeurden o.l.v. Frans Van Mechelen, die in 1968 zelf (CVP-) minister van cultuur werd. Reeds in **1965** stimuleerde Vlaamse wetgeving de bouw van een cultureel centrum met een **subsidie van 60% van de bouwkosten**. Dit gaf lokale besturen een extra stimulans om de eerste stenen te leggen. In **1973** is het **eerste decreet voor culturele centra**, met een duidelijke omschrijving en opdrachten, een feit. Vanaf dan konden steden en gemeenten ook beroep doen op Vlaamse subsidies om het loon van "cultuurfunctionarissen" te betalen.
Al lijkt het van op afstand een planmatig en ietwat koele 'inplanting' van gebouwen, de oprichting van een CC zorgde lokaal voor heel wat emotie, overleg en… polemiek. Zo herinnert Eric Antonis, de eerste directeur van CC De Warande in 1972, zich: "*De Warande was voor vele Turnhoutenaren een 'Fremdkörper', en er zouden ook snel champignons op groeien. Het was voor de elite en een streep door de rekening van de stadskas.*" Krantenkoppen als "*Verenigingen wensen geen cultuurpaleizen, maar degelijke vergaderlokalen*" spreken voor zich.
Het liet in elk geval niemand onberoerd: de politici, media, burgers en het socio-culturele middenveld. Ondanks de discussies of de scepsis hier en daar was er ruimte voor veel constructief overleg. Het bestuur van deze culturele centra organiseerde zich van meetaf aan in de geest van het cultuurpact. De bestuursorganen van de centra bestonden voor 50 % uit vertegenwoordigers van de politiek en 50% vertegenwoordigers vanuit het middenveld (verenigingen, gebruikers, culturele deskundigen). En het was drummen, want iedereen wilde in het bestuur van die nieuwe open pluralistische infrastructuur zetelen, de meest vinnige krachten van de cultuurraden voorop.
"De kunst was toen evenzeer als nu publiek te werven, over de drempel te halen en te boeien. Een podiumaanbod met trekpleisters en ongekende parels, een gedurfde lancering van een echte fotogalerij in Vlaanderen, een monumentale foyer uitbouwen tot een succesvolle tentoonstellingsgalerij, op zoek gaan naar een volwaardige programmatie voor jongeren, een vormingsaanbod uitwerken dat de gevestigde verenigingen noch overlapt, noch beconcurreert,…" (Piet Jaspaert)
Ook in de werking van de cc's bleek het al snel een kwestie van balanceren tussen het eigen aanbod en de werking georganiseerd 'door derden'. Het nog sterk verzuilde verenigingsleven beschouwde de culturele centra als een 'empty box', waar zij hun activiteiten konden in onder brengen. Dit botste met de ambities van de eerste directies die pleitten voor een eigen, vooral professioneel kunstenaanbod, en zo een nieuwe generatie kunstenaars een podium wilden geven. Zowat elk cultuurcentrum maakt tot op vandaag deze evenwichtsoefening. Dat het pionieren, balanceren en netwerken was, getuigt Piet Jaspaert, eerste directeur in CC Hasselt in 1972: "Wij - en ook de besturen - konden surfen op een socio-culturele analyse en dito investeringsgolf die minister Van Mechelen op tafel legde. In Hasselt was er geen valabele schouwburg meer, was er nood aan vergaderaccommodaties, tentoonstellingsruimte, feestzaal… Maar vanzelfsprekend was het niet. De kunst was toen evenzeer als nu publiek te werven, over de drempel te halen en te boeien. Hen te laten ontdekken, ervaren dat dat overdekt busstation (zoals sommige culturele beroepscritici destijds het gebouw catalogeerden) een levend centrum kon worden, een pleisterplek. De amateurverenigingen professionele faciliteiten en ondersteuning bieden. Het Davidsfonds, VTB, Filmliga, Gezinsbond, Ontdek de Wereld, Limburgse Operavrienden, Humanistisch Verbond… een hand reiken. De lokale horeca niet beconcurreren. Een podiumaanbod met trekpleisters en ongekende parels, een gedurfde lancering van een echte fotogalerij in Vlaanderen,

een monumentale foyer uitbouwen tot een succesvolle tentoonstellingsgalerij, een Hasseltse revue produceren die meer dan 20.000 kijkers trekt… het kon allemaal.”
Evenwichtsoefeningen en complementair werken, zat er niet meer ambitie in? Toch wel. Heel wat cc’s volgden een eigen parcours en ontwikkelden een eigen identiteit – met lokale, regionale en vaak ook nationale bekendheid. Eric Antonis getuigt: *“De keuze die we in De Warande maakten, was die van het volkse authentieke en het eerlijke onconventionele artistieke. Mijn maten waren de kampioenen van de kleur en sierkanarie maatschappijen die met de wetten van Mendeljiev speelden en samen zingend door de tentoonstelling liepen achter de gitaar en stem van Jef Elbers. Of blueslegende Big Joe Williams.”*
Tijdens de jaren ’80 verrijkten nieuwe theater- (“Vlaamse golf”) en hedendaagse dansgezelschappen het kunstenlandschap. Heel wat producties snakten naar repetitie en creatieruimte die ze vonden in ‘kunstencentra’ – een nieuw organisatietype voornamelijk in de steden. Het vormingstheater en de ‘poppenkast door de onderwijzer’ maakten plaats

En wat als enthousiaste leerkrachten en schooldirecties de cultuurparticipatie van hun pupillen buiten de schoolmuren en –uren niet belangrijk vonden

voor een eigen artistieke benadering van de leefwereld van kinderen en jongeren. Dit professionele jeugdtheater heeft nog steeds een vaste plek in de cc’s en gc’s. Niet verwonderlijk dat Barbara Wyckmans (HETPALEIS) zich onmogelijk kan voorstellen wat er zou gebeurd zijn als niet alle centra het belang van een kwaliteitsvol kinder- en jeugdaanbod hadden erkend. En wat als enthousiaste leerkrachten en schooldirecties de cultuurparticipatie van hun pupillen buiten de schoolmuren en –uren niet belangrijk vonden en hun eigen privétijd niet wensten te investeren in het begeleiden van kinderen en jongeren naar de podiumkunsten?
Het **decreet van 24 juli 1991** betekende een nieuwe mijlpaal. De Vlaamse toelage aan lokale besturen voorzag naast de loonsubsidie, een subsidie voor de werking. Dat gaf de eigen programmatie van cultuurcentra extra ondersteuning met een expliciete opdracht tot cultuurspreiding. Ongetwijfeld zorgden het groeiend aantal culturele centra en cultuurfunctionarissen voor meer podiumkansen gespreid over Vlaanderen. Met behulp van FeVeCC wisselden deze jeugd- en

avondprogrammatoren bovendien ervaringen uit en zetten gezamenlijke projecten en tournees op.
De rechtstreekse subsidie voor de bouw van de cultuurcentra was opgeheven, maar dat bleek geen rem te zijn op de oprichting van cc's. Deze groei bleek vanaf 1998 te ver gegrepen voor de mogelijkheden van Vlaanderen en zou zelfs nefast kunnen worden voor de werksoort zelf omwille van onderlinge concurrentie. Met een **erkenningenstop** riep de Vlaamse overheid in 1998 een halt toe aan de explosieve groei.
De cultuur- en gemeenschapscentra zijn sterke merken gebleven. Hun regelgeving is door de jaren heen wel verschillende keren gewijzigd en ondertussen ingebed in het decreet lokaal cultuurbeleid. Dit is positief omdat lokaal - waar dat bij uitstek nodig is – een integrale en samenhangende beleidsaanpak gestimuleerd wordt, over de cultuursectoren heen. (Patrick Dewael)
Samen met de bibliotheken kregen de culturele centra in **2001** een plek in een nieuw **decreet voor het lokaal cultuurbeleid** dat cultuur hoog op de agenda van de lokale besturen zette en de bestaande aparte regelgevingen (bibliotheken, adviesraden, culturele centra) integreerden. Het decreet zorgde voor een nieuwe dynamiek, samenwerkingsverbanden en verbreding naar andere domeinen als jeugd, welzijn,… Een nieuwe indeling van de culturele centra – gebaseerd op het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen - maakte een onderscheid in cultuurcentra en gemeenschapscentra. De cultuurcentra worden ingedeeld in drie categorieën: categorie A voor de centrumgemeenten in de regionaalstedelijke gebieden; categorie B voor de centrumgemeenten in de structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden; categorie C voor de centrumgemeenten in de kleinstedelijke gebieden op provinciaal niveau. Vlaanderen herdefinieert haar rol tav lokale besturen waarbij decentralisering en lokale responsabilisering voorop komen te staan, vastgelegd in het decreet rond interne staatshervorming en het planlastendecreet. Ook voor cultuur krijgen lokale besturen meer verantwoordelijkheid.
Dat weerspiegelt zich ook in de juridische beheersvorm van cultuur- en gemeenschapscentra. Reeds in het decreet van 1991 werd de juridische vorm niet meer opgelegd via het Vlaamse decreet, maar was het een keuze van het lokaal bestuur. In de praktijk betekende dat dat de meeste centra bleven opteren voor deze twee beheersvormen: gemeentelijk beheer (al dan niet met een vzw-programmering) en vzw-beheer. Niet toevallig de twee beheersvormen die voorheen door het decreet op de culturele centra van 1973 beperkend naar voren waren geschoven. Het gemeentedecreet van 2005 stroomlijnde alle mogelijke beheersstructuren van lokale instellingen die een taak van gemeentelijk belang uitvoeren (ook buiten de cultuur- en vrijetijdssector) in een duidelijker wettelijk kader. De toegelaten beheersvormen zijn daarbij gerangschikt van zuiver gemeentelijk beheer, over minimale verzelfstandiging (delegatie, budgethouderschap, intern

verzelfstandigd agentschap) tot maximale verzelfstandiging (autonoom gemeentebedrijf en extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm of ook wel EVA-VZW). Nieuwe evenwichten tussen politiek en gebruikers, participatie van burgers en deskundigen en de inhoudelijke autonomie van het cc/gc bij de uitwerking van de programmering (het beleid) blijven daarbij de grootste uitdagingen.

Een geschiedenis beschrijven zonder het expliciet te hebben over de impact, is een beetje zoals een café zonder bier, of een acteur zonder publiek. Maar hoe maak je de impact van cc's en gc's zichtbaar en tastbaar? Volgens Staf Lauwerysen ligt de essentie hierin: "**Cultuurcentra hebben een hefboomfunctie gehad in het openbreken van een gescleroseerde, verzuilde, gesloten gemeenschappen. Zo zou Turnhout zonder de Warande in de verste verte niet het Turnhout-van-vandaag zijn. De lokale samenleving is er daardoor ook democratischer en mondiger op geworden.**"

Hoe kan een cultuurcentrum daar een verdienste aan hebben? Daarvoor refereert Lauwerysen aan de geschiedenis die we hier schetsten: "*Het feit dat er op zovele plaatsen neutrale (pluralistische) plekken werden gecreëerd (die decretaal beschermd werden in hun statuut) waar meningen en ideeën konden geventileerd worden is onbetwist een factor. Maar zeker speelt ook mee dat stafmedewerkers - in een overheidscontext! - in dienst kwamen die inspeelden op lokale gemeenschapsbehoeften en een stem gaven aan tot dan toe verborgen creativiteit-en dat in een kruisbestuiving van een uitgebreid en divers professioneel aanbod. Voor het eerst waren er overheidswerkers, die geen ambtenaren waren in de traditionele zin van het woord, maar een echte beleidsopdracht kregen toebedeeld, die ze in een vrij grote mate van vrijheid mochten uitoefenen.*"

In een animatiefilmpje van 5 min. leer je over de belangrijkste mijlpalen uit de 40-jarige geschiedenis van de cc's en gc's. Bekijk het filmpje op http://colloquium2013.wordpress.com/filmpjes/.

Vol goesting werken aan de uitdagingen van vandaag en morgen

In de prent hebben we een zeer eenvoudige schets gemaakt van wat er in een cultuurcentrum te beleven en ontdekken valt. Kort door de bocht. Hier en daar 'hokjes' uit ons vakjargon opgeteld ('receptief' en 'eigen'). Gemiddeldes ook. Gemiddelde doet denken aan middelmaat of middelmatig. Dat is het allerminst. De uitdaging was om in één oogopslag zichtbaar te maken wat een cultuurcentrum doet, initieert en faciliteert. Kunst, cultuur, ontmoeting, educatie, participatie. Met een prent en een handvol cijfers kan je dat uitleggen aan je oma, kind en buur. Maar het is vééél. Wat er in een cultuurcentrum

bougeert. Wie er over de vloer komt. Hoe en met wie er samengewerkt wordt. Wie precies de bewoners, beheerders en eigenaars zijn van het huis. Een naïeve voorstelling van de realiteit. Dat doet oneer aan de diversiteit tussen cultuurcentra, aan de schaalgrootte of de context waarin ze functioneren. Toch geeft de prent aan dat het gaat om een huis met vele kamers, met vele gezichten, met een tuin en omgeving, met ramen en deuren – dan gesloten, dan weer wagenwijd open. Zoals minister Schauvliege het zelf zo mooi verwoordde in haar brief: *"Als ik nu aan cultuur- en gemeenschapscentra denk, dan denk ik aan dat grote netwerk dat samen het grootste podium van Vlaanderen vormt. Tot in de verste hoeken laten jullie zalen vollopen en brengen jullie bezoekers tot ontroering. Traditie en experiment gaan hand in hand. Vele Vlaamse artiesten en gezelschappen kregen hun eerste kansen en komen nu nog graag terug. Jullie geven de lokale amateurkunstenaar evenveel respect als de internationale ster. Zo hebben jullie de oorspronkelijke weerstand vanuit het verenigingsleven op de golf van professionalisering omgebogen tot partnerschappen die inspireren en verrijken. Jullie werking verengen tot alleen een podium, doet afbreuk aan wat jullie zijn. Cultuur- en gemeenschapscentra zijn huizen van ontmoeting: plekken waar mensen samenkomen voor gedeelde verwondering, om samen bij te leren, te discussiëren of plannen te maken voor een volgende activiteit."*
Dat de samenleving verandert, dat weten we. Dat hierbij rol en positie van cultuurhuizen regelmatig in vraag worden gesteld, dat weten we ook. Dat het een zoektocht zal worden om relevant te blijven en partner te zijn in het debat dat richting geeft aan mens en maatschappij, ook dat weten we. En dat we dus nog veel niet weten.
Dat neemt niet weg dat we durven dromen. Meer zelfs, we houden het niet alleen op dromen maar soms doen we het gewoon. Nu eens aarzelend, dan weer aan full speed. Zoekend, tastend en vaak niet weten waar het eindigen zal. Maar telkens de poging waard.
In het luikje Morgen van de publicatie belichten we een aantal thema's waarmee we inspiratie willen bieden om de toekomst met veel goesting tegemoet te gaan. De keuze van de thema's werd voornamelijk bepaald door de labo's op het colloquium van 16 mei: witruimte, diversiteit, regiowerking, collectief onderhandelen, glokalisering, digitalisering, culturele infrastructuur en cultuur en jongeren. Een resem uitdagingen die voorligt en die aantoont dat er meerdere antwoorden zijn op de vragen van vandaag en morgen. En dat je als cultuur- of gemeenschapscentrum keuzes zal moeten maken, vertrekkende vanuit het lokale maar met een blik die verder reikt dan de eigen werking en gemeenschap. Uiteraard liggen er nog veel meer uitdagingen in de nabije en verre toekomst, maar ook voor de publicatie moesten keuzes gemaakt worden.
'Gedwongen door bezuinigingen of niet, klein of groot, nonconformistisch of "gesetteld", net als de Franstalige cultuurcentra staan jullie voor het verwelkomen van het andere, van alternatieve vormen en nieuwe perspectieven, voor deconstructie en wederopbouw, voor dynamisering en vernieuwing' zo verwoordde Liesbeth Vandersteene, coördinator van ASTRAC, het in haar brief aan de centra.

Met het colloquium en boek gaven VVC, belangenbehartiger voor cultuur-en gemeenschapscentra in Vlaanderen en Brussel en LOCUS, Vlaams steunpunt voor bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra en lokaal cultuurbeleid het startschot om samen met de cc's, gc's en hun partners, waaronder STEPP, nieuwe paden richting toekomst te bewandelen. Hoe in moeilijkere tijden toch ruimte maken voor nieuwe dynamieken, innovatie en creativiteit om onze opdracht als cultuurhuizen te kunnen blijven waarmaken?

Onder de noemer '2020' ontplooien LOCUS en VVC een aantal initiatieven. De Academie voor Morgen begeleidt cultuurprofessionals in een intensief leerproces met een eigen concrete uitdaging uit het cc, gc, de bib of het lokaal cultuurbeleid als uitgangspunt. Daarnaast willen LOCUS en VVC (grote én kleine) experimenten of (nieuwe) praktijken op het terrein ondersteunen en/of begeleiden. Een reflectiegroep met mensen van binnen en buiten de sector houdt de vinger aan de pols, voedt de visie over cc's en gc's en formuleert regelmatig opinies om dynamiek en zichtbaarheid te creëren. Opdat de kracht van cc's en gc's ook in de toekomst kan doorwerken – als artistieke vrijplaats voor kunsten, als katalysator voor het lokale cultuurleven en als onmisbare schakel in de brede samenleving. ■

Alle info over 40 jaar Cultuurcentra vind je op:
http://colloquium2013.wordpress.com/

Over 2020 en Academie voor morgen:
http://www.locusnet.be/portaal/Locus/LokaalCultuurmanagement/2020/

Bronnen:
De Kepper, Miek 'Culturele centra op zoek naar een profiel.' (FEVECC, 1993)
Gillard, Evi en Vanlierde, An (Red.) 'Over de kracht van cultuur- en gemeenschapscentra. Gisteren, vandaag en morgen.' (VVC en LOCUS, 2013)
Brieven van Eric Antonis, Piet Jaspaert, Staf Lauwerysen, Barbara Wyckmans, Patrick Dewael, Eric Corijn, Pascal Gielen, Joke Schauvliege, Wouter Hillaert, e.a.: http://colloquium2013.wordpress.com/brieven/
Gegevens van het jaar 2011 uit Cultuurcentra in Cijfers, Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen: www.sociaalcultureel.be

BOSE
Better sound through research®

You create a custom solution for each installation.

We created an easier way to do it.

Introducing an amplifier and loudspeakers engineered for the best possible performance, configurability and scalability.

At Bose, we launched a research project to see if we could make designing fixed-installation sound systems easier – and better. Along the way, we shared our research with leading designers in the industry and asked for their feedback. The results are the new Bose® RoomMatch® array module loudspeaker and the PowerMatch® configurable professionalpower amplifier. Now you can create a custom solution from standard components, and achieve the best possible performance, regardless of room characteristics. With RoomMatch® loudspeakers, you simply choose from 20 different coverage patterns and assemble them to form Progressive Directivity Arrays, so they deliver the coverage you need while behaving as a single loudspeaker. That flexibility is matched in the electronics. Using proprietary Bose technology, the PowerMatch® amplifier can be configured in single module, dual module or four module modes, delivering best-in-class audio performance. We believe these products are a fresh approach compared with conventional solutions, and we invite you to hear them for yourself.

Twenty different coverage patterns

Horizontal
55°, 70°, 90°, 120°
Vertical
5°, 10°, 20°, 40°, 60°

For more information, visit our website: pro.Bose.com/info

2x2kW, 4x1kW, 8x500W or any combination including 100V load options

RoomMatch® array module loudspeaker | **PowerMatch®** configurable professional power amplifier

pro.Bose.com/info
©2013 Bose Corporation.

Bose® Professional Systems Division
Design | Performance | Support

DE OISTAT THEATRE TIMELINE WORKING GROUP:

DE BOURLA CONFERENTIE

Apparatuur en methodes die we zelf recent nog gebruikten, raken niet alleen in onbruik, maar verdwijnen ook uit ons gemeenschappelijk geheugen.
Wie kan er nog werken met een bandopnemer, waar vind je nog een gebruiksaanwijzing van een ADB memolight, wie heeft nog een handlichttafel met presets?
Zelfs de eerste computergestuurde lichttafels verdwijnen zonder een spoor na te laten.

Chris van Goethem

Als we verder terug gaan in de tijd wordt de toestand nog dramatischer.
Oude toneelmachinerieën, handgeschilderde decors, gasbelichting, vaak geniaal in hun eenvoud, kunnen ook vandaag nog artistieke mogelijkheden bieden die de hedendaagse methodes niet meer kunnen opbrengen.
We willen dan ook richtinggevend zijn voor interesse en projecten in de historische theaters, theaterpraktijk en technologieën. Om een beter algemeen begrip van oudere theatertechnieken te bevorderen en om voor internationale uitwisseling van informatie te zorgen en advies te geven over het behouden en/of het archiveren van deze zaken.

Afgelopen januari hield de Theatre Timeline Working Group haar samenkomst in België. Aanleiding was de conferentie 'Revaluing Theatrical Heritage: Challenges and Opportunities' die georganiseerd werd in Kortrijk door de VUB en de Universiteit Gent samen met de Artesis Hogeschool.
Deze werd gehouden naar aanleiding van het ontdekken van de Dubosq collectie in de Stadsschouwburg in Kortrijk: een bijna volledig ensemble van beschilderde doeken, decorpanelen en rekwisieten uit de belle epoque.

We hadden het er over hoe dergelijke tijdcapsules van invloed kunnen zijn op ons begrip en waardering voor de historische theaterpraktijk. Onder welke voorwaarden moeten deze kwetsbare,

extreem zeldzame artefacten worden bewaard en gemanipuleerd?
En welke uitdagingen en kansen kunnen voortvloeien uit hun hergebruik in het hedendaagse toneelgebeuren?

Helaas is het bestaan van deze verborgen schat niet algemeen bekend bij ons publiek, en wordt deze ingenieuze machinerie nog maar zelden gebruikt

Aangezien de lezingen in Kortrijk eerder academisch waren, leek het ons interessant een conferentie te organiseren die meer was gericht naar de praktijk.
Een locatie was snel gekozen: er bestaat in de wereld nog maar één grote publieke historische schouwburg waarin de oorspronkelijke machinerie aanwezig is en op zijn plaats staat, klaar om in werking te treden.
De Bourla Schouwburg in Antwerpen is een unicum waarvoor België door kenners wereldwijd benijd wordt.
Helaas is het bestaan van deze verborgen schat niet

algemeen bekend bij ons publiek, en wordt deze ingenieuze machinerie nog maar zelden gebruikt.

'Wood and Canvas (and rabbitglue) in the Modern World'

De bedoeling van de conferentie is om ideeën en methoden te suggereren zodat oude houten podiummachines kunnen worden ingezet in hedendaagse theaterproducties.
In plaats van van deze apparatuur als verouderd te beschouwen en als volledig in onbruik geraakt, zijn wij van mening dat er manieren kunnen worden gevonden om deze uiterst flexibele systemen te doen herleven.
Alles wat wij missen is creatieve ideeën. Vandaar deze conferentie.

'Wood and Canvas' zal zowel academisch als praktisch zijn. Elke dag zullen er presentaties worden gehouden over oude toneelmachinerie, alsmede hands-on ervaring met houten podiummachines.
De bedoeling is ten eerste vertrouwd te raken met de historische machines en ten tweede moderne manieren te suggereren voor het aandrijven en bedienen van deze machines.

Voor het eerste thema, zullen deelnemers aan de conferentie praktijkervaring opdoen door het werken met een schaalmodel, evenals het bekijken van de originele machinerie op zijn plaats en in zijn relatie tot het gebouw.
Voor het tweede thema, zijn we op zoek naar ideeën over hoe 19e eeuwse houten podiummachines te integreren met moderne elektrische systemen en digitale bediening, maar ook naar voorbeelden van gebruik van deze machines in hedendaagse scenografie.

En zou het niet prachtig zijn als we, al was het maar een klein deel, van de originele machinerie in werking konden zien? ■

Praktisch:
De conferentie heeft plaats van 12 tot 15 juni 2014 in Antwerpen en Brussel.
Info en contact op: http://woodandcanvas.info. yorku.ca

'Wood and Canvas' wordt georganiseerd door York University, Oistat, TheatrEurope en het Tyne Theatre & Operahouse.

STUDIEBUREAU VOOR THEATERBOUW
TTAS
Blekerijstraat 30/001 B-9000 GENT
Tel. : 32 (0)9/233 79 30
info@ttas.be
www.ttas.be

LANGSDOORSNEDE GROTE ZAAL C-MINE GENK (2010)

Controllux

Deze bedrijven gingen u reeds voor:

Eventec
Invent Design
Ampco Flashlight Rental
Jurlights
Purple Haze
React
SBE
4U-Renting
LGR Licht- & Geluidstechniek

Voor meer informatie, prijzen en/of demonstraties, neem contact op met onze verkoopafdeling.

What's the Pointe of using anything else?

Controllux B.V.B.A.
Tel.: +32 (0) 13 480 600
Fax.: +32 (0) 13 480 609
www.controllux.com
info@controllux.be

ROBE

PRODUCTNIEUWS

VZW De Rand investeert in het betaalbare top theateraudio systeem: L'Acoustics ARCS Wifo: http://www.youtube.com/watch?v=TKIShvdj4Us Gedurende de zomermaanden installeerde Sotesa Nv voor VZW De Rand in 'De Bosuil' te Jezus Eik een gloednieuwe theater audioset. De hele zaal werd opgemeten en een simulatie werd aangemaakt, in samenwerking met fabrikant L'Acoustics. De installatie omvat 3 L'acoustics ARCS Wide en 1 SB18i per kant, gevlogen aan takels en aangedreven door 3 LA4 versterkers.
De set werd volledig geinstalleerd, ingeregeld en opgeleverd binnen budget en leveringstermijn.

L'Acoustics brengt 2 nieuwe producten op de markt:
LA4X : een 4 input x 4 output eco-vriendelijke klasse D versterker met een vermogen van 4 x 1000W RMS bij 8 Ohm: http://www.youtube.com/watch?v=op4zS2ir_PM. Ideaal als monitorversterker.

5XT: hebt u het gehad met de geluidsdip in het centrum vooraan van uw zaal? Wil u dit dipje niet vullen vanuit de hoeken van uw podium? Deze coaxiale speaker op 16 Ohm met een 1" driver voor de hoge tonen en een 5" bass reflex voor de lage tonen biedt de ideale oplossing.
Een compacte en veelzijdige speaker die al in de prijzen viel op LDI: http://www.l-acoustics.com/465-l-acoustics-5xt-awarded-%E2%80%9Cbest-loudspeaker-for-the-staging-market%E2%80%9D.html

Bose heeft de RoomMatch® lijn van luidsprekers uitgebreid met een nieuwe subwoofer: de RMS218 VLF. Aangepast om te integreren met de andere producten van Bose en met een frequentiebereik tot 25 Hz.
Meer info op http://pro.Bose.com.

De nieuwe EasyDrape van ShowTex is nu nog handiger dankzij het veelzijdige koppelstuk en de telescopische horizontale liggers met dubbele velcro. De flexibele verbindingsstukken zorgen ervoor dat het EasyDrape-systeem in meerdere richtingen tegelijkertijd en in verschillende hoeken kan worden opgesteld. Het systeem is zo ontwikkeld dat diverse EasyDrape-constructies snel en eenvoudig kunnen worden opgebouwd door slechts 1 persoon.

NIEUWS

CONTROLLUX IS VERHUISD:

Per 30 september, zijn wij verhuisd naar een nieuw bedrijfspand in Meerhout. Wij zouden u willen verzoeken om onze navolgende gegevens aan te passen in uw administratie en diverse adresboeken.
Onze nieuwe gegevens:
Controllux BVBA
Ambachtsstraat 2 B
B-2450 Meerhout
Tel. +32 13 480 600
Fax. +32 13 480 609
info@controllux.be
www.controllux.com
BTW: BE 0461 083 065
Bank: ING 363-1179911-43
IBAN: BE66 3631 1799 1143
BIC: BBRU BE BB
De oude banknummers bij KBC en FORTIS zijn NIET meer door ons in gebruik

Controllux heeft in 2013 dealerships verworven voor ARRI-Lighting, Lupolux Lighting, Brothers Brothers & Sons, Avolites consoles, Avolites Media…
Vraag ons naar de mogelijkheden en demo's!

CONTROLLUX OPEN DEURDAGEN

28 01 14 - 29 01 14

Controllux België houdt opendeurdagen. Deze gaan door op 28 en 29 januari 2014 in de nieuwe locatie, Ambachtsstraat 2B te 2450 Meerhout. Makkelijk bereikbaar via E313 - Afrit 24, Meerhout. Vanaf 14u00 is iedereen welkom voor een hapje en een drankje. Doorlopend demo's en muziek. Schrijf u alvast in via de website. www.controllux.com

SHOWTEX BELGIË VERHUISD.

Vanaf 1 januari 2014 vind je ons terug in de Oude Gentweg 100 te Burcht, nabij Antwerpen. We blijven dus in de buurt, maar nemen voorgoed afscheid van het oude, charmante gebouw in de Everaertsstraat. Het nieuwe kantoor is volledig aan onze noden aangepast, biedt de mogelijkheid om verder te groeien en is een ware logistieke droom.

ONTDEK NU DE STEPP-BIJBLIJFCURSUSSEN

Ooit gestart als 'Basiscursus Theatertechniek' werden ze op vraag van de leden omgevormd tot themagerichte modules, ofte 'bijblijfcursus'. De bijblijfcursussen zijn bedoeld als opfrissing / bijscholing voor het niveau assistent-podiumtechnicus, zoals bepaald in het SERV beroepsprofiel. Ze kunnen als geheel of als afzonderlijke delen worden gevolgd. Op het eind van de volledige reeks is de deelnemer in staat om een podiumtechnicus te assisteren bij het werk op het podium. Er is binnen de afzonderlijke modules geen test of meting voorzien, maar de inhoud van de verschillende delen is afgestemd op het ervaringsbewijs podiumtechnieken dat afzonderlijk (en gratis) kan behaald worden bij het testcentrum podiumtechnieken. 1 Module is er voor de zeer democratische prijs van 50€ voor leden of 95€ voor niet-leden.

DE STEPP-REGIOMOMENTEN "VEILIGHEID"

STEPP en het Sociaal Fonds Podiumkunsten organiseren deze regiomomenten in het kader van het gezamenlijk project "Veilig werken in de Podiumtechniek". Lara Emde, projectmedewerker voor het veiligheidsproject, wil tijdens deze regiomomenten feedback verkrijgen in de totstandkoming van het witboek "Veilig werken in de podiumtechniek". Daarnaast is dit regiomoment een ideaal netwerkmoment om met collega's uit de regio van ideeën te wisselen over eender welke thematiek, of gewoon om eens samen een goeie pint te pakken. De gastlocatie zorgt bovendien voor een exclusieve rondleiding achter hun schermen.

Neem voor meer info rond zowel de bijblijfcursussen als de regiomomenten een kijkje op onze website www.stepp.be

AGENDA

07 01 14

STEPP Bijblijfcursus Elektriciteit

De cursus behandelt de basisprincipes elektriciteit (monofase). Op het eind van de opleiding zijn de deelnemers in staat de wet van ohm toe te passen, een monofasig vermogen te berekenen, een stekker correct aan te sluiten en een eenvoudige schakeling na te meten.
Deze cursus wordt gegeven door Jan Strickx van het CVO Aalst.

10 02 14

SIEL

Siel, Parijs
SIEL - Le salon professionnel des solutions scéniques et événementielles

11 02 14

STEPP bijblijfcursus veiligheid

De cursus behandelt de principes van veilig werken in een theateromgeving. Hierbij gaat de nodige aandacht naar het vermijden van ongevallen, werken op hoogte, werken met elektriciteit, werken met gevaarlijke producten, brandpreventie en publieksveiligheid. Lesgever is Mark Vandermeulen

11 03 14

STEPP bijblijfcurus Licht (beginners)

De opleiding gaat in op het veilig monteren, bekabelen en richten van licht-technisch materiaal. Na een overzicht van de lichtinstallatie wordt vooral ingegaan op de elektrische, mechanische en optische werking van conventionele spots. In het praktijkgedeelte wordt grondig ingegaan op het aansluiten, foutzoeken en richten van de toestellen.
Deze cursus is voor beginners en wordt gegeven door Glen D'Haenens (Vlaamse Opera)

04- 06 02 14

ISE 2014 (Integrated Systems Europe)

RAI Amsterdam

03-20 03 14

Expo "Podiumtechniek van WO2 tot heden"

Het opleidingscentrum van de Pianofabriek bestaat 20 jaar !! Om dit jubileum in de verf te zetten wordt in maart 2014 een expo georganiseerd rond 20 jaar opleidingen podiumtechniek maar ook een vooral een expo rond de geschiedenis van de podiumtechniek van WO2 tot heden. Hierbij willen we je ook al graag uitnodigen op het 'feest- festival' ter gelegenheid van 20 jaar Pianofabriek op 29 maart.

30 03 14

Luminale - Frankfurth

28 04 14

STEPP bijblijfcursus licht (gevorderden)

De opleiding gaat in op het veilig monteren, bekabelen en richten van licht-technisch materiaal. Na een overzicht van de lichtinstallatie wordt vooral ingegaan op de elektrische, mechanische en optische werking van conventionele spots. In het praktijkgedeelte wordt grondig ingegaan op het aansluiten, foutzoeken en richten van de toestellen.
Deze cursus is voor gevorderden en wordt gegeven door Glen D'Haenens (Vlaamse Opera).

26 05 14

STEPP bijblijfcursus geluid (dag 1/2)

09 06 14

STEPP bijblijfcursus geluid (2/2)

Deze cursus gaat in op het veilig plaatsen en aansluiten van geluidsmateriaal. In het praktijkgedeelte wordt grondig ingegaan op het aansluiten van een eenvoudige geluidsinstallatie en het opzoeken en verhelpen van problemen.
Op de 2de dag wordt aangesloten op de eerste dag en meer tijd genomen voor verdieping en het beantwoorden van vragen.

De cursus wordt gegeven door Jan Crutelle.

THEATER
ROCK 'N ROLL
INTERNATIONAL
PROJECT CARGO
LOGISTICS
EXHIBITIONS
MUSIC TOURING

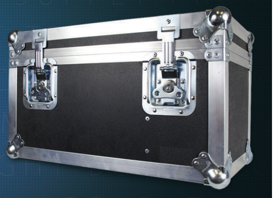

Triple M is one of the leading logistics experts who service the music & entertainment industry

Our goal is to master the art of timing so that it manifests itself at the right time in the right place

Our vision is to give the client solutions regarding their logistic needs

TripleM WORLD – Managing your freight across the World

event logistics IN TIME BUDGET

Lage kaart 460 - B2930 Brasschaat - Tel +32 3 650 19 60 - Fax +32 650 19 82 - Operations@TripleM.be

PRG EML PRODUCTIONS

Wist je al dat onze Best Boy ondertussen zijn debuut achter de rug heeft met de theatervoorstelling Evita?

Wees er als eerste bij om hem in te zetten in Belgisch Broadway en maak gebruik van de uitgebreide controle-mogelijkheden en kleurinstellingen!

Doe je voordeel met zijn lichtintensiteit, efficiënt stroomgebruik en geruisloze bewegingen.

Nu beschikbaar!

Meer informatie:
www.prg.com/product/bestboy4000/

One source. Unlimited resources.
www.prg.com

NIEUWS

ONTWERPTEKST NORMEN VOOR ELEKTRONISCH VERSTERKTE MUZIEK VOOR HET BRUSSELS GEWEST

Onlangs legde de Brusselse hoofdstedelijke regering, in navolging van de vorig jaar ingevoerde normen in het Vlaams Gewest, een ontwerptekst op tafel inzake geluidsnormen voor elektronisch versterkte muziek voor het Brussels Gewest. België zou uiteraard België niet zijn mochten deze normen gewoon gelijk zijn. Een goede lezer heeft m.a.w. al door dat ze serieus verschillen. Brussel zou bv. een tijdsmeting en gelijktijdige dB(A)- en dB(C)-meting en registratie invoeren, evenals de verplichting voor een 'stille' ruimte en speciale pictogrammen.

Het betreft echter nog maar een voorontwerp. Om de ontwerptekst in detail te kunnen beoordelen en een eenduidig standpunt te kunnen formuleren, hebben enkele vooraanstaande Brusselse cultuurhuizen een werkgroep opgestart. Het betreft hier o.a. de AB, Botanique, Vorst Nationaal, de Beursschouwburg en de Pianofabriek. Er zijn effectief ook al stappen ondernomen voor overleg met de kabinetten van minister-president Rudi Vervoort en minister voor leefmilieu Evelyne Huytebroeck.

De integrale ontwerptekst kan u nalezen op de STEPP-site. Wie hierrond zinnige aanmerkingen, aanvullingen of bezwaren wenst te formuleren kan terecht bij Marc Vrebos, technisch directeur van de Ancienne Belgique via mv@abconcerts.be.

PIETER NYCKEES NIEUWE STEPP-COÖRDINATOR

Zoals jullie zich ongetwijfeld nog herinneren ging vorige zomer Neel Swinnen aan de slag als nieuwe coördinator voor STEPP in opvolging van Jan Ackenhausen. Sowieso geen evidentie, dat was op voorhand al duidelijk. STEPP was dan ook zeer opgetogen in de aanloop tussen het vele kaf ook een 'koren-kandidaat' te hebben gevonden in de persoon van Neel. Onlangs heeft Neel echter aangegeven dat het STEPP-coördinatorschap toch niks voor hem is en heeft hij besloten andere horizonten op te zoeken. Die heeft hij gevonden in de AB, waar hij vanaf half januari voltijds aan de slag gaat. Neel engageert zich vanuit zijn nieuwe functie wel binnen de raad van bestuur van STEPP. Ondertussen hebben wij niet stilgezeten en opnieuw een waardige vervanger gezocht en gevonden.

Pieter Nyckees is 28 jaar, afkomstig uit Knokke-Heist en heeft een bachelor cultuurmanagement, een bachelor muziektechniek voor pop- & rockmuziek en een certificaat geluidstechniek (LGO) op zak, en combineert momenteel freelancewerk met een eigen privé-studio. Vanaf vandaag voegt hij daar dus het STEPP-coördinatorschap aan toe. De sleutels van het STEPP-kantoor werden op 27/12 alvast plechtig overhandigd:

TAIPEI TO HOST WORLD STAGE DESIGN 2017

OISTAT- International Organisation of Scenographers, Theatre Architects & Technicians, takes pleasure in announcing World Stage Design 2017 will be hosted in Taipei by Taiwan Theatre Technology Association and Taipei National University of the Arts. Taipei will be the fourth city that the quadrennial World Stage Design (WSD) travels to, following Toronto (2005), Seoul (2009), and Cardiff (2013) since its inception in 2005.

Three contenders for World Stage Design 2017 include Beijing (CN), Vigan City (PH) and Taipei (TW). In this OISTAT World Congress held in conjunction with World Stage Design 2013 in Cardiff, UK this September, our global members had the opportunity to hear what the three contenders have envisioned for the next edition of this celebrated theatre design event. The merits of the three proposals were carefully reviewed and explored by OISTAT Executive Committee. The decision was made in the November meeting to designate Taipei for World Stage Design 2017.

World Stage Design is one of the major events of OISTAT, initiated in 2005 in Toronto, Canada, and reoccurring every four years. It is the first and only designer-based exhibition to showcase and celebrate theatre designs from each individual theatre designer. In conjunction with World Stage Design, the theatre festival, Scenofest, will be held. Scenofest is a celebration of theatre and live performance designs. It provides numerous workshops, presentations, performances, and forums for international theatre professionals and practitioners to come together and share ideas, discuss, and collaborate with each other. At World Stage Design 2017, in conjunction with Secnofest, it is expected to bring in international and local theatre students, practitioners, and professionals to participate in the grand celebration and festivities of theatre arts in Taipei.

As we progress to the date, we will be regularly taking our global members together on this journey to the exceptional vision to World Stage Design 2017.

CALL FOR CANDIDATE: CHAIR OF OISTAT TECHNOLOGY

After serving as OISTAT Technology for two terms, current commission Chair Ivo Kersmaeckers will step down in 2014. Nomination deadline for Chair candidate is February 1ST ,2014. Elections will be held during Shanghai meeting, April 9-13, 2014.

STEPP MEE AAN TAFEL OP HET ISOC

Het ISOC (InterSectoraal Overleg Cultuur) is een informeel platform waar informatie en ervaringen met betrekking tot gezamenlijke belangendossiers, knelpunten en opportuniteiten uitgewisseld worden, waar standpunten kunnen opgebouwd worden in verband met gezamenlijke thema's en waar afspraken kunnen gemaakt worden voor gezamenlijke acties die de individuele acties van de partners aanvullen en versterken.

De huidige partners van het ISOC zijn: Clubcircuit, Federatie van Organisaties voor Volksontwikkeling (FOV), Formaat Jeugdhuiswerk Vlaanderen, Forum voor Amateurkunsten, Kunstenloket, Overleg kunstenorganisaties (oKo), Poppunt, Sociare, Clubcircuit, Verenigde Organisaties Beeldkunst (VOBK), Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en –consulenten (VVJ), Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), Vlaams Instituut voor Sportbeheer en recreatiebeleid (ISB), Vlaamse Sportfederatie (VSF), Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra (VVC), Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezen (VVBAD), De Verenigde Verenigingen, De Ambrassade, Faro en sedert vorige vrijdag dus ook STEPP.

THINKSAFE.BE

Op 14 oktober ll. lanceerden STEPP vzw, SFP, Mediarte en BESA hun gezamenlijk platform voor veiligheid en welzijn in de theater-, event-, broadcast-, en filmsectoren. Te ontdekken op www.thinksafe.be

SCENOGRAFISCHE MOGELIJKHEDEN VAN RUÏNES

Paulien Smets, alumna interieurarchitectuur, mocht op 17 december de Vlaamse Scriptieprijs in ontvangst nemen. Haar scriptie over de scenografische mogelijkheden van ruïnes werd door de jury "een kathedraal van een eindwerk" genoemd.

De scriptie van Paulien Smets, alumna interieurarchitectuur 2013, werd door de jury uit 486 inzendingen aangeduid als de winnaar van de Vlaamse Scriptieprijs. Voor haar scriptie ging Paulien op zoek naar de schoonheid van verval. Decaan Rob Cuyvers: "De scriptie is een baanbrekend voorbeeld van hoe in de faculteit Architectuur en Kunst van de UHasselt onderzoek en ontwerpen elkaar de hand geven."

Paulien Smets werd de gelukkige winnares van de prestigieuze Scriptieprijs voor haar studie naar de scenografische mogelijkheden van ruïnes.

Met de prijs zet Scriptie vzw het eindwerk van aanstormend wetenschappelijk talent in de kijker. Paulien ging in haar scriptie op zoek naar de schoonheid van verval: "Ik wilde een antwoord formuleren op de vraag hoe verval mensen kan aanspreken. We leven in een snelle en consumerende maatschappij waarin wat oud en vervallen lijkt quasi onmiddellijk wordt afgeschreven. De ruïne is hier een voorbeeld van. Ze wordt vergeten of afgebroken om plaats te maken voor een nieuw gegeven. Ik vond het zonde om zo'n krachtige, doorleefde gebouwen af te breken. Dat ze oud en deels verwoest zijn geeft ze net karakter. Daarom bedacht ik een nieuwe invulling voor de ruïne van de oude jeneverstokerij Claes in Kuringen. Dat werd een kunstencentrum."

Met haar betoog over de schoonheid van het vergankelijke en de poëzie van de gerimpelde huid wist Paulien de jury alvast te beroeren en te overtuigen. "De scriptie van Paulien Smets is niet alleen een concreet architectonisch plan, maar ook een metafoor voor het leven. Terwijl ze uittekent hoe een oude jeneverstokerij te verbouwen, leert ze ons ook, via ommetjes langs Plato, Jacques Lacan en Sidi Larki Cherkaoui, hoe om te gaan met eindigheid en verval. Bovendien is haar scriptie een literair pareltje: matuur, melancholisch en magisch. Een kathedraal van een eindwerk." aldus juryvoorzitter Jörgen Oosterwaal, hoofdredacteur van Knack.

De masterscriptie van Paulien Smets is een voorbeeld van de vernieuwende wijze waarop de creatieve opleidingen, in het bijzonder de faculteit Architectuur en kunst van de UHasselt, met onderzoek en onderwijs willen omgaan. De masterproef van Paulien werd zowel begeleid door een ontwerper (Jo Klaps) als door een doctoraatsstudent (Remco Roes) en een onderzoeksdocent (Kris Pint). Het toont aan dat academisch onderzoek ook ruimte kan maken voor verbeelding en poëtische, persoonlijke verkenningen als waardevolle bronnen van kennis en inspiratie.w

COLOFON

CONTACT
STEPP vzw
Sainctelettesquare 17
1000 Brussel
T: +32 2 203 92 06
E: info@stepp.be
W: www.stepp.be

MISSIE
STEPP vzw is het steunpunt voor de producerende, ontwerpende en technische krachten van de brede culturele sector. De organisatie is het aanspreekpunt actuele ontwikkelingen op het vlak van techniek, scenografie, architectuur, veiligheid en opleidingen in de culturele sector en haar zeer diverse subsectoren. STEPP vzw bundelt de krachten van de gehele sector om een constante uitwisseling van expertise teweeg te brengen. De organisatie is gesprekspartner in diverse comités, en organiseert op regelmatige tijdstippen studiedagen, symposia, netwerkmomenten en opleidingen.
STEPP vzw is lid van OISTAT en benadrukt daarmee het internationale kader van de hedendaagse culturele sector.

ACTIVITEITEN
STEPP vzw organiseert regelmatig bijeenkomsten in de vorm van symposia, informele meetings en workshops. Daarnaast bieden zij een uitgebreid cursusprogramma aan. Verdere informatie en een overzicht van de activiteitenkalender vindt u op onze website www.stepp.be.

TARIEVEN
STEPP leden krijgen alle 3 maanden het STEPP magazine gratis in hun bus. Daarbovenop krijgen onze leden korting bij alle STEPP activiteiten, en bij een aantal partnerorganisaties.
Lidmaatschap (1 jaar): 48,00 EUR
Groepslidmaatschap (1 jaar):
130 EUR / 260 EUR / 480 EUR
Student (1 jaar): 24,00 EUR
STEPP magazine (1 jaar): 40,00 EUR
Speciale groepstarieven zijn beschikbaar.
Meer informatie op onze website www.stepp.be

DUURZAAMHEID
STEPP vzw zet zich in voor een duurzame cultuursector. Dit uit zich in al onze activiteiten en opleidingen.
STEPP is daarnaast ook partner in een aantal duurzaamheidsinitiatieven van partnerorganisaties.
STEPP vzw wil zo een motor zijn voor een duurzame cultuursector.

STEPP magazine #10

Bijdragen: Bert Moerman, Eric de Ruijter
Chris Van Goethem, Guy Gypens, Evi Gillard
en An Vanlierde
Eindredactie: Jan Decalf
Corrector: Bert Moerman
Vormgeving: Jo Klaps, brusselslof.be
Cover: Xxxxxx
Druk: Drukkerij Paesen

STEPP magazine wordt gedrukt op 100% FSC gecertificeerd papier.
Eenheidsprijs: 12,00 EUR. Alle vorige nummers zijn beschikbaar op bestelling via www.stepp.be

BIJDRAGEN
Indien je zelf tekst of foto's wil bijdragen voor een volgend nummer, kan je contact opnemen met de redactie: magazine@stepp.be. De verschijningsdata van het STEPP magazine zijn 15/3, 15/6, 15/9 en 15/12.

ADVERTEERDERS
Amptec, Theateradvies BV, Showtex, Sennheiser, TTAS, TWS Stakebrand, Apex Audio, Sotesa, DTS², Face, PRG-EML, Verbiest, Contollux, Bose, AS Editions

Voor informatie over advertentiemogelijkheden mag u ons contacteren op sponsoring@stepp.be

Jaargang 2
Nr.10 – december 2013
STEPP Magazine is een uitgave van STEPP vzw.
Verantwoordelijke uitgever: Frankie Goethals.

CC BY NC SA

Deze uitgave wordt ter beschikking gesteld overeenkomstig de bepalingen van de Creative Commons Public License, Naamsvermelding – Niet Commercieel - GelijkDelen België 3.0, http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/deed.nl

THE WIRELESS MASTERPIECE.

CUE 2014
stand 217

Integrated Systems Europe
4 - 6 February 2014
Amsterdam RAI, NL
stand 2-A52

Lifting the Curtain: World Class Goes Digital.

As a reliable and innovative companion for broadcasters and theatres for many decades, we know what world-class sound engineers expect from our first digital multichannel system for highest demands. This is it, and it's in a class all by itself: DIGITAL 9000 offers uncompressed digital audio transmission, safe from intermodulation, with a stunning cable-like purity of sound and dynamics and control functions, that make the system setup fail-safe. The highly intuitive user interface provides complete overview even in stressful live situations. A pinnacle of innovation, this is the best-in-class digital wireless system available and a future-proof investment. We're lifting the curtain. You'll get to know it.
DIGITAL 9000 – The Wireless Masterpiece.

www.sennheiser.com

SENNHEISER
The Pursuit of Perfect Sound